Frimærkesamleren

The Danish Stamp Collector

Nr. 4 · September 2018 · 76. Årgang

- 4 -
Udstillinger
- 8 -
DVI Samleren
- 12 -
Königsberg
- 16 -
Nordvestsjællandske jernbaner
- 21 -
Tyske kolonier
- 29 -
Julemærker

Foto: Keld Navntoft/Ritzau Scanpix.

01100635. H.K.H. Kronprinsen 50 år
Valør: DKK 50,00
Udgivelsesdag: 26. maj 2018
Frimærker per ark: 10
Ydre mål: 40,00mm x 28,80mm
Format: G – liggende
Fotograf: Steen Brogaard
Layout og typografi: Lowe-Martin Group
Trykkemetode: Offset
Papir: TR4

H.K.H. Kronprinsen 50 år

3913 TASIILAQ • ULLOQ ATULERFIA 26. MAJ 2018 UDGIVELSESDAG •

Lørdag d. 26. maj 2018 fyldte Kronprins Frederik 50 år. Tronfølgerens runde fødselsdag blev markeret rundt om i kongeriget. Fra POST Greenlands side markerede vi begivenheden med dette særfrimærke, der blev udgivet i både helark og miniark.

Hoffotograf Steen Brogaard er manden, der på frimærket har foreviget Kronprinsen iført den flotte, hvide anorak, som Hans Kongelige Højhed bærer ved sine officielle besøg i Grønland.

Vi ønsker Hans Kongelige Højhed hjerteligt tillykke med de 50 år – og på gensyn.

26. maj 2018

Kunngikkormiutut ataqqinassusilik
Kunngisaq UKIUT 50

Hans Kongelige Højhed
Kronprinsen 50 ÅR

01106629. Miniark. Kronprinsen 50 år. Pris: DKK 50,00. Mål: 140,00mm x 80,00mm. Trykkemetode: Offset - med guldfolie og prægning. Papir: TR4.
Kronprinsens monogram og slædemotivet er trykt i guldfolie og præget i frimærkepapiret. Slædemotivet er skabt af Martin Mörck.

stamps.gl
facebook.com/stamps.gl

POST Greenland · Filatelia
Postboks 121 · 3913 Tasiilaq
Grønland · Tlf. +45 7026 0550
E-mail: stamps@telepost.gl

Frimærkesamleren
The Danish Stamp Collector

76. årgang - Nr. 4 - September 2018

Frimærkesamleren udkommer med 6 numre årligt, i mdr. marts, april, maj, september, oktober og december.

Redaktion: Anders L. Petersen og Thomas Petersen.
Mail: redaktion@frimaerkesamleren.dk.

Årsabonnement:

Danmark, basis.....	kr.	250,-
Danmark inkl. 3 petitannoncer ...	kr.	325,-
Nordiske lande, basis	kr.	300,-

Betaling: Jyske Bank
Reg. nr. 5023 kontonr. 0001034765

Til brug i udlandet: SWIFT: JYBADKKK

IBAN DK 23 5023 0001 0347 65

Adresseændringer mv. meddeles til:
Bogholderiet, Poppel Allé 35, 3500 Værløse.
Tlf. 44 44 34 12 – mail: fp@fpstamps.dk

Copyright:

Artikler publiceret i Frimærkesamleren er forfatterens og Frimærkesamlerens ejendom. Gengivelse af artikler i trykte eller elektroniske medier må kun ske med redaktionens skriftlige tilladelse.

Artikler, beretninger og redegørelser i bladet står for de enkelte forfatteres egen regning og er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller foreningens mening. ISSN 0016-1438.

Produktion:
Eurographic
Vallensbækvej 61 - 2625 Vallensbæk
Tlf. 27 88 10 80. Mail: bj@eugr.dk

Udebliver Frimærkesamleren kontaktes Bladkompagniet på kvalitetabo@bladkompagniet.dk.

Kære læser

En ualmindelig varm sommer går på held. Dét, vi plejer at kalde frimærkesæsonen, nærmer sig. Men hvad er egentlig frimærkesæsonen? Vi har de seneste år mærket, at mange medlemmer gerne vil mødes i sommerperioden. Mange samlere oplever nemlig, at frimærkesæsonen varer hele året.

Flere klubber overvejer at tilbyde sommerarrangementer. Dagklubben i FFF mødes allerede henover sommeren. Tysklandsgruppen afholdt et møde i juni. Vores interessegrupper for Nordatlanten og DVI har også drøftet mulighederne for at afholde sommerarrangementer. Og et medlem af FFF, Kaj Kvisgaard, tilbød i foråret medlemmerne at skrive sig på kontaktlister, så flere nu mødes privat hen over sommeren. Denne udvikling vil sikkert få flere klubbers bestyrelser til at se på mulighederne for at lægge sommeraktiviteter i mere faste rammer. I FFF er vi i færd med at udarbejde et spørgeskema, som skal kortlægge medlemmernes ønsker.

Det glæder Frimærkesamleren, at vi har kunnet hjælpe Odsherred Frimærkeklub, med den aktive formand Rita Hansen, til at få egne udstillingsrammer. Det er vores håb, at Odsherred Frimærkeklub får glæde af udstillingsrammerne. Frimærkesamlerens udstillingsrammer har vist sig at være meget fleksible og hurtige at opstille, montere og nedtage.

Årets klubkonkurrence i FFF vidner om en meget stor interesse for at præsentere sine spændende samlinger for de øvrige medlemmer. Hele 15 medlemmer havde valgt at sætte materiale pænt og fortælle en god historie. Vi håber, at flere vil kaste sig ud i det og allerede i løbet af efteråret overveje, om de skal tilmelde sig forårets konkurrence. Alle udstillerne er tilbudt at skrive om deres eksponat til Frimærkesamleren. I dette nummer kan læserne finde vindersamlingen.

Frimærkesamleren ønsker sine læsere en god (fortsat) sæson. Vi glæder os til efterårets aktiviteter og udstillinger.

Redaktionen

De danske frimærkeklubbers udstillinger

Af Bruno Nørdam, Randers Filatelistklub

1977

fortsat fra forrige nummer...

Særkonvolut

Karlo Lindskogs tegning af Brundlund Slotmølle prydede konvolutten, Det var muligt at købe konvolutten med et parstykke af "Frimærkets Dags Frimærke" (AFA 427) alm. papir med særstempel for 2,50 kr., med et parstykke af "Frimærkets Dags Frimærke" (AFA 427F) lumogen med særstempel for 5 kroner eller med ét stk. 70 øre "Vægterpladsen i Aabenraa med særstempel for 2,50 kr. Den viste konvolut er frankeret med frimærker fra det første hæftesammentryk, der var udkommet den 10. november 1977. Der fremkom en del kritik af Postens Filateli, da der ikke på forhånd var kommet meddelelse om udsendelse af hæftesammentrykket, så samlerne kunne sikre sig det på førstedagskuverter eller på udstillingskonvolutten. Indlagt i konvolutten var der en lodseddel, hvor hovedgevinsten var en Micro-Lux lampe.

Karlo Lindskog tegnede tre udkast til særkonvolutten:

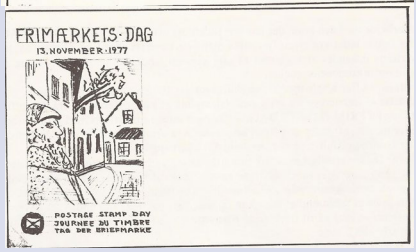

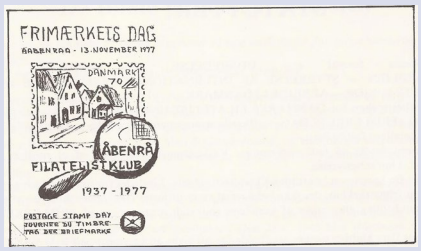

Øvrige forsendelser

Klubben foranledigede, at der blev sendt post med "M/S VELA" fra Færøerne og afstemplet på udstillingen.

Katalog

Kataloget på 60 sider kostede 8 kroner. Det indeholder følgende artikler: "Frimærker kan være en mangelvare også for postvæsenet", "1939 Frimærkets Dag 1977" og "De første jernbaner i Holsten" af formanden for klubben Erik Dahl.

Danmarks Frimærkehandlerforening 50 år

Foreningen blev dannet den 16. november i 1927 efter nogle tyverier af frimærker. Frimærkehandlerne var dem, der højst sandsynlig ville komme i kontakt med tyvekosterne og derfor ville kunne hjælpe til med efterforskningen. Det gav ideen til at stifte en egentlig organisation.

Foreningen stiller store krav til medlemmerne. De skal enten have en uddannelse eller mange års erfaring inden for faget. De må selvfølgelig også være dadelfri.

Foreningen skal sammen med samlernes organisationer værne om filateliens renommé og være med til at afsløre forfalskninger.

Den danske forening er Europas næstældste frimærkehandlerforening, kun overgået af den belgiske, der blev stiftet i 1923.

Knud E. Jensen

Den første formand var Axel Hermes. Efter ham fulgte Robert Bechsgaard, Knud Nielsen, Jørn Fischer-Cortsen og Kurt. E. Jensen, som havde været formand i 10 år. I hans periode som formand firdobledes medlemstallet til 80.

Særstempel

I midten af det officielle særstempel ses foreningens bomærke og uden om læses "KØBENHAVN K / 16. / NOV / 19 / 77 / 50 ÅR". Stemplet blev kun brugt på denne dag. Stemplet blev designet af Ib Eichner-Larsen.

Særkonvolut

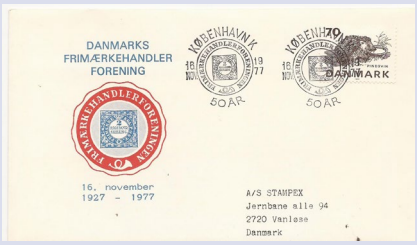

Motivet på særkonvolutten er foreningens bomærke.

Menukort

Foreningen fejrede jubilæet med en fest på Hotel 3 Falke den 19. november 1977. Menuen stod på Søtungefilet Toulonaise, Dådyrsteg, Armagnacis med svedskeblomme og Mocca.
Indbydelsen er frankeret med karavelmærket 25 øre blå fra 1927 (AFA 171) og Europamærket fra 1977 (AFA 635).

Hilsen fra Robert Bechsgaard

Den kendte frimærkehandler Robert Bechsgaard fremstillede et hyldestblad til sine kollegaer i anledning af jubilæet.

Jubilæums- og nationaludstillingen "KPK 90ÅR" i København

Sted: Focusarealet i Bella Centret
Tidsrum: 24. – 27. november 1977.
Arrangør: Kjøbenhavns Philatelist Klub og Danmarks Frimærkehandlerforening.
Anledning: Kjøbenhavns Philatelist Klubs 90 års og Danmarks Frimærkehandlerforening 50 års jubilæum.

Henrik Eis, der med succes havde stået for Hafnia 76, kunne trække på sine erfaringer ved gennemførelsen af KPK 90.

Udstillingen omfattede 500 rammer. Juryen med formanden Helge Witt i spidsen bedømte samlingerne.
Hele 31 samlinger kvalificerede sig til at udstille internationalt, et bevis på den høje kvalitet af samlingerne:

Vermeil

- Børge Lundh, Københavns: Stempelstudier breve
- Børge Lundh, Københavns: Spanien, stempler (juryens lykønskning)
- H. A. Grubich, Tønder: 1851-1864 i tryk
- Oluf Pedersen, Brønshøj: Specialsamling 1875-1906 – Våbentype 1882-1912 ubr.
- Dr. Arno Debo, München: Danske annulleringsstempler (Postverk Føroyas ærespræmie)
- Fritz Amstrup, Bjerringbro: Færøerne 1919 og 1940/41
- Karlo Lindskog, Odense: Grønland pakkeporto
- Hans Schøinning og Erik Paaskensen: Pladning 4 RBS (litteratur)

Sølv

- E. Menne Larsen: Det hellige land
- Lars Olov Tjus, Falköp: Medicin (motiv)
- Jørgen Jørgensen, Ganløse: Fiskeriets betydning (motiv) (DFU's ærespræmie)
- Kjeld Jensen, Hvidovre: England til 1872 (junior) (Poul Maglebys ærespræmie)
- Holger Lund Christensen: 2 og 4 RBS specials (KPK's ærespræmie)
- Carl Aage Møller: Specialsamling fra 1851
- H. Herholdt Jensen, Odense: 1851-1888
- Svend A. Hansen, Brørup: Specialsamling 1851
- Knud Petersen, Kastrup: Specialsamling (SF's ærespræmie)
- Toke Nørby, Skødstrup: 30 øres provisorie
- Arne Kjeldsen Larsen, Aalborg: Postcensur 1940-45 (DFF's ærespræmie)
- Arne Nielsen, Ballerup: Grønland pakkeporto
- Svend J. H. Hartby, Fårevejle: Slesvig specialsamling
- Anton Nielsen, Kastrup: Sverige 1855-89 (Grønlands Postvæsens ærespræmie)
- Jørgen Kamstrup, København: Englandposthistorie
- W. Gulstorff: England line-engraved (Danmarks Frimærkehandlerforenings ærespræmie)
- Hardy Toft, København: De kanariske Øer (FSDA's ærespræmie)
- Jens Peter Jørgensen, Østbirk: Schweiz 1907-1960
- F. Stjernholck, Bagsværd: Columbia, helsager (Ib Eichner-Larsens ærespræmie)
- Rich. Kugelmann, Virum: Thailand, (FSDA's ærespræmie)
- Norgesgruppen, København: Studie over Norgeskataloget Nr. 25 III (Malmø Filatelistklubs ærespræmie)
- JKE-udvalget: Artikler om stempelstudier (juryens lykønskning)
- Spejderfrimærkeklubben: "Phila-Spejd"

Der var ærespræmier til Lars Svendsen for "Specialsamling 4 Sk. 1864" (sølvbronze og Dansk Vestindisk Selskabs ærespræmie) og til Niels Klottrup for "1875-1905, tekn. og postalt" (sølvbronze og Filatelistisk Selskabs ærespræmie).

Et af tilløbsstykkerne på udstillingen var frimærketrykkeriets stand, hvor lederen Ricardo Sundgaard viste trykcylinder, knivmolette m.m., der blev anvendt til fremstillingen af 60-øres frimærket med Kongeåen til serien om Sydjylland (AFA 637).

Publikum viste også stor interesse for de 100 enkeltplancher, som medlemmerne havde indsendt, med "Mit kæreste eje". Det dyreste eksponat med 2 RBS i fireblok.

Der var mulighed for at forøge sin samling hos en af de 16 frimærkehandlere.

Kataloger og særkonvolutter blev udsolgt før udstillingen lukkede.

Der kom 8.000 betalende gæster. Børn og pensionister havde gratis adgang.

Formanden Knud Mohr

K.P.K.'s målsætning om at afholde en jubilæumsudstilling uden udgift for klubben holdt på grund af indtægterne fra billetsalget, D.V.I. mappen, Slania gravuren, kataloger og særkonvolutter. Det kunne kun glæde formanden Knud Mohr og de 1187 medlemmer af klubben.

Særstempel

Uden om K.P.K.'s bomærke i midten læses "KØBENHAVN S / dato / 90 ÅR FOR FILATELIEN / "1977". Stemplet blev anvendt på alle udstillingsdage med hver sin dato.

Porto Paid og bomærke

Som et sidetryk til PP-mærket ses bomærket for udstillingen, klubbens bomærke og "90" foran klubbens hus i Grønnegade 41 i København- Læg mærke til nummeret på PP-mærket, som svarer til året for klubbens stiftelse.

Porto Paid og reklame

Med samme PP-nummer ses også en reklamekliché for udstillingen.

Mærkat

Der blev fremstillet et mærkat til anvendelse på fremsendelser.

Fotografiske nytryk af D.V. I. frimærker

De viste fotografiske nytryk af 3 cent og 4 cent (AFA 3 og 4) var ikke en del af K.P.K.s mappe med Dansk Vestindien. Der står intet på arkene om frimærkerne. Bagsidetrykket er det samme, som blev brugt på arkene i mappen. Arkene er nummererede.

Særkonvolut

Ib Eichner-Larsen tegnede motivet på særkonvolutten, K.P.K.'s bomærke, en ugle med frimærker og "90".
Prisen var 1,25 kroner plus 1 krone i porto for en blank konvolut. En frankering med 60-øres københavnermærke med Ny Østergade (AFA 613), bagsiden af K.P.K's hus kostede 3 kroner.

Gravure

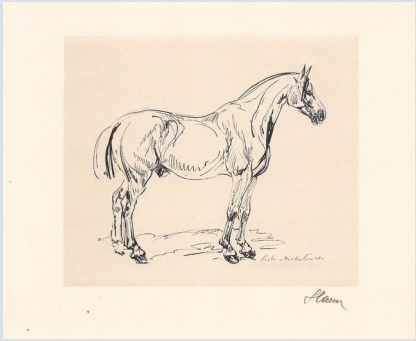

Kgl. Hofgravør Czeslaw Slania forærede K.P.K. en gravure i anledning af udstillingen. Gravuren er udført efter en skitse af den internationale anerkendte polske kunstner greve Piotr Michalowski, der er kendt for sine enestående hestebilleder. Gravuren er trykt af Relief Tryck i Stockholm. Oplaget er på 3.000 og prisen pr stk. var 55 kroner. Slania var til stede på alle udstillingsdagene for at signere gravuren.

Menukort

Københavns Philatelist Klubs
FESTBANKET
i
Moltkes Palæ
I anledning af udstillingen »K.P.K. 90 ÅR«

DANMARK 60
KØBENHAVN 1977
90 ÅR FOR FILATELIEN

MENU

Moules en mousseline de turbot avec salade
Filet de Boeuf, sauce Bordelaise
Demi ananas avec fruits et Créme Chantilly
Cafe

VINES

Comte Moltke
Cote Du Rhône
Vin de Porto, blanc
Cognac-Liqueur

Til festbanketten i Moltkes Palæ deltog 150 gæster.

Katalog

Kataloget blev udgivet som et specialnummer af Nordisk Filatelistisk Tidsskrift.
Kataloget, der er 96 sider, kostede 12 kroner. Der var i midten indsat en udstillerliste på 16 sider.
Kataloget indeholder følgende artikler:

- "KPK – og Gamle Ole" af Ib-Eichner-Larsen
- "Ikke anerkendt som betaling" af Arno Debo
- "Danmark tofarvede frimærker – Ovalfejl i 16 ØRE" af Børge Schäffer
- "Frimærker og taksændringer" af V. B. Møller, postmester
- "4 Sk, 1854 plade III og IV" af Max Oschlag
- "En virkelig DVI-raritet"
- "Førfilateli på Færøerne" af Ingvard Jacobsen
- "Ferslew 1 – Ferslew 2, delingen af Ferslew's tryk i to dele" af Erik Paaskesen og Hans Schiønning.

Jubilæumsudstilling i Randers

Sted: Kulturhuset, Randers.
Tidsrum: 25. – 26. november 1977.
Arrangør: Randers Filatelistklub og Randers Postkontor.
Anledning: Klubbens 60 års jubilæum og Randers 675 års jubilæum.

Randers Filatelistklub, der blev stiftet den 11. november 1917, fejrede sit 60 års jubilæum med en propagandaudstilling i Kulturhuset i samarbejde med det lokale postvæsen. Jubilæumsåret faldt sammen med Randers 675 års jubilæum som købstad.

Inden åbningen af udstillingen gik Randers Postorkester fra postkontoret til Kulturhuset.

Formand for Randers Filatelistklub Anders Jørgen Krogh Jensen, bestyrelsesmedlem Flemming Madsen og næstformand Leo Eskild-sen, foto: Toke Nørby

Formand for Randers Filatelistklub Anders Jørgen Krogh Jensen, bestyrelsesmedlem Flemming Madsen og næstformand Leo Eskildsen, foto: Toke Nørby

Klubbens medlemmer udstillede 1.500 plancher med specialsamlinger, landesamlinger, motivsamlinger og samlinger af julemærker:

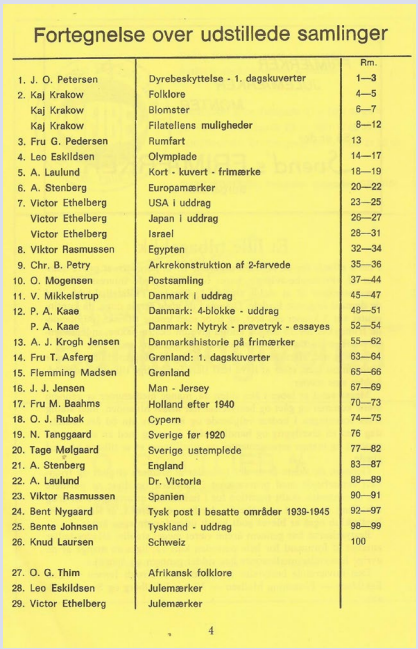

Fortegnelse over udstillede samlinger

		Rm.
1. J. O. Petersen	Dyrebeskyttelse - 1. dagskuverter	1—3
2. Kaj Krakow	Folklore	4—5
Kaj Krakow	Blomster	6—7
Kaj Krakow	Filatellens muligheder	8—12
3. Fru G. Pedersen	Rumfart	13
4. Leo Eskildsen	Olympiade	14—17
5. A. Laulund	Kort - kuvert - frimærke	18—19
6. A. Stenberg	Europamærker	20—22
7. Victor Ethelberg	USA i uddrag	23—25
Victor Ethelberg	Japan i uddrag	26—27
Victor Ethelberg	Israel	28—31
8. Viktor Rasmussen	Egypten	32—34
9. Chr. B. Petry	Arkrekonstruktion af 2-farvede	35—36
10. O. Mogensen	Postsamling	37—44
11. V. Mikkelstrup	Danmark i uddrag	45—47
12. P. A. Kaae	Danmark: 4-blokke - uddrag	48—51
P. A. Kaae	Danmark: Nytryk - prøvetryk - essayes	52—54
13. A. J. Krogh Jensen	Danmarkshistorie på frimærker	55—62
14. Fru T. Asferg	Grønland: 1. dagskuverter	63—64
15. Flemming Madsen	Grønland	65—66
16. J. J. Jensen	Man - Jersey	67—69
17. Fru M. Baahms	Holland efter 1940	70—73
18. O. J. Rubak	Cypern	74—75
19. N. Tanggaard	Sverige før 1920	76
20. Tage Mølgaard	Sverige ustemplede	77—82
21. A. Stenberg	England	83—87
22. A. Laulund	Dr. Victoria	88—89
23. Viktor Rasmussen	Spanien	90—91
24. Bent Nygaard	Tysk post I besatte områder 1939-1945	92—97
25. Bente Johnsen	Tyskland - uddrag	98—99
26. Knud Laursen	Schweiz	100
27. O. G. Thim	Afrikansk folklore	
28. Leo Eskildsen	Julemærker	
29. Victor Ethelberg	Julemærker	

4

Mogens Ottesen og den senere formand Erik Sørensen studerer P.A. Kaaes "Danmark – 4-blokke i uddrag".

Udstillingen blev åbnet af postmester A. Killian, Randers og formanden for klubben A. J. Krogh Jensen.

Randers Postkontor havde en stand, hvor der solgtes frimærker og julemærker fra Danmark og Grønland. Allerede om fredagen blev årets grønlandske julemærke udsolgt. Den danske årsmappe fra 1977 blev også udsolgt.

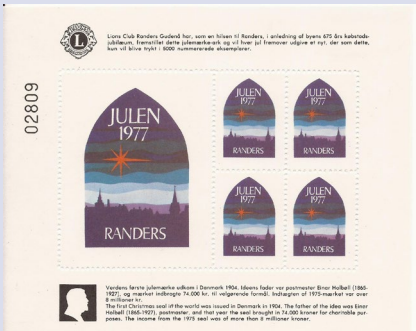

Fortsættes ...

DVI samleren

3. del

Af Flemming Petersen

1843. St. Thomas havn voksede stærkt. Der blev bygget et fyrtårn og en ophalingsbedding for store skibe. Skolerne for slavebørn var kommet i gang, og slaverne fik fri om lørdagen. Den danske skole i Frederiksted var blevet indviet i 1842. **Ill. nr. 45, 46, 47, 48, 49 og 50**.

Ill. 45 - I 1843 blev der bygget et fyrtårn på St. Thomas, postkortet viser fyrtårnet i en senere udgave. Udgiver er Lightbourn uden nr.

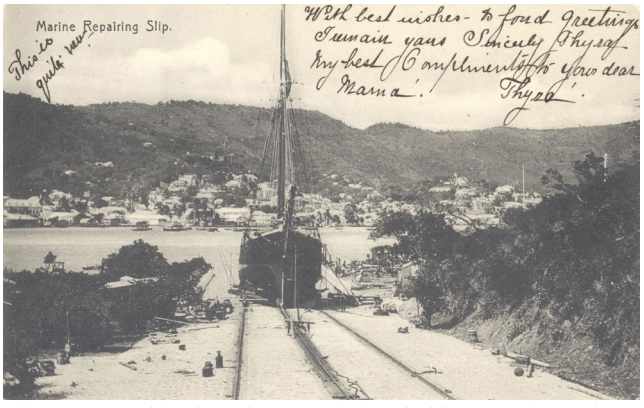

Ill. 46 - I 1843 blev der indviet en ophalings bedding i St. Thomas havn, hvilket gjorde det muligt at få udbedret større skader på de ankomne skibe. Udgiver Lightbourn uden nr.

Ill. 47 - Markedsdagene voksede og udviklede sig i takt med at slaverne fik mere fritid. Kortudgiver Lightsbourn nr. 115.

Ill. 48 - Markedspladsen i St. Thomas før denne blev overdækket. Kortudgiver EDV. Fraas.

Ill. 49 - Foto postkort fra en III skoleklasse i "Christiansted kommunak" skole. På skoletavlerne ses at der undervises i dansk abc…, og på den anden tavle både på dansk og engelsk. Den danske skole i Frederiksted blev indviet i 1842.

1847. Fra 28. juni fødes alle slavers børn som frie, hvilket sendte et varsel om nye tider. **Ill. nr. 51**.

1848. Frederik VII bliver konge indtil 1863.

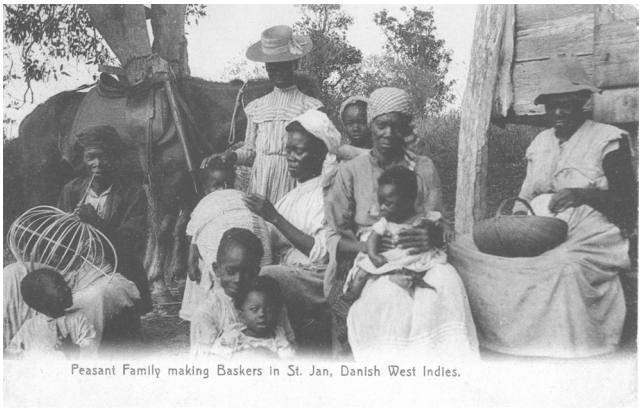

Ill. 50 - Postkort visende en lokal familie i gang med kurvefletning. Fra St. Jan.

Ill. 51 - Foto kort fra italieneren "By A. giglioli" med legende børn i gadebilledet.

1848. Under et slaveoprør i Frederiksted valgte generalguvernør Peter von Scholten egenhændigt at frigive alle ca. 19.000 slaver, og den danske stat måtte efterfølgende give plantageejerne en kompensation på ca. én million dollar. Foto kartonpostkort der viser markedspladsen i Frederiksted, hvor slaverne opnåede deres frihed. Peter Von Scholten måtte træde tilbage, og Peter Hansen overtog det civile og militære styre. Der blev udsendt yderligere 600 danske soldater for at sikre ro og orden i den nye situation. **Ill. nr. 52 og 53.**

1848. Frederik VII udgav nye mønter med samme portræt og værdier som i perioden 1839-48. Mønterne blev præget med årstallet 1848. De blev genoptrykt med samme årstal i 1856 med glat kant i stedet for riflet. **Ill. nr. 54 og 54a**.

1849. DVI gik over til at benytte den amerikanske møntfod. 100 rigsdaler vestindisk kurant blev kurssat til 64 dalere (dollars). Ved mindre omregninger var kursen 2 skilling = 1 cent, 10 skilling = 7 cent og 20 skilling = 13 cent. Der blev indkøbt mønter for 7.700 dollars i Nordamerika, men brugen af disse fik en træg start. Detailhandelen accepterede ikke den officielt fastsatte kurs, men omregnede værdien 20-34% lavere. Bogføringen af koloniens regnskab ændredes først til det nye møntsystem for regnskabsåret 1855/56. Da mønterne var købt og betalt, viste det sig nødvendigt at foretage en kontramarkering på mønterne med den danske konges monogram.

Ill. 52 - Motiv fra markedspladsen i Frederiksted, fra et meget tidligt karton fotokort påstemplet "DANSK VESTINDIEN BREVKORT" på bagsiden.

Ill. 53 - Militærkorpset Frederiksted Division. Udgiver Mrs. R.D. Benjamin, Frederiksted.

Ill. 54 og 54a - Frederik VII mønter fra det første regeringsår 1848, mønterne blev præget i 3 udgaver 20, 10 og 2 skilling. 20 skillings mønten blev kaldt en dobbelt realer, 10 skilling en realer, og 2 skilling en styver. Mønterne var de mest benyttede indtil 1856, hvor der blev fremstillet nye mønter med samme årstal uden riflet kant.

Markeringen skulle sikre, at mønterne blev en slags lokal DVI-valuta, så disse forblev på dansk Vestindien, men vakte naturligvis også samlernes interesse.

1849. Breve og takster fra denne periode kan bl.a. findes i senest reviderede DVI-udgave af Daka-kataloget fra 1997. Størstedelen af brevene til Europa blev afsendt fra det engelske postkontor. Brevene til Danmark blev sendt videre fra London via Belgien og Hamburg til Danmark. Som det fremgår af kataloget, blev taksterne gradvis nedsat i perioden fra 1846 til 1864 – fra 101,5 til 87 til 60 danske skilling. Alle tre takster

Foreign Rates

Før-UPU Takster/*Pre-UPU Rates*

Danmark/*Denmark*

Med engelsk skib/*British Packet*:

101,5 skilling, 08.1846-06.1852 1800
GB: 1sh. 9d., D: 3 Silbergrosschen; DK: 13 skilling

87 skilling, 07.1852-1854 1800
GB: 1sh. 4d., D: 3 Silbergrosschen; DK: 13 skilling

60 skilling, 1854-06.1864 800
GB: 10d., D: 3 Silbergrosschen; DK: 9 skilling

Ill. 55 - Taksttabel fra Daka 1987 DVI kataloget, der er seneste reviderede udgave, og således stadig aktuel på flere områder. Taksterne vises fra DVI via England til Danmark.

Ill. 56 og 56a - Brev til Danmark annulleret ST. Thomas 4. juli 1849, påført "pr. Steamer". Brevet er sendt via England, Belgien, Hamburg. Påtegning: 1 sh. 9 d i England, omregnet til 24 ½ schilling i Hamburg. Noteret med blæk på bagside 10 – 79 og 22 ½, angiver karte nummer 10, samt beløb opkrævet hos adressat 79 + 22 ½ = i alt 101,5 danske skilling.

vises, samt et brev i 2. vægtklasse med de forskellige postvæsenernes takstmarkeringer. **Ill. nr. 55, 56, 56a, 57, 57a, 58, 58a, 59 og 59a**.

1850. Skibene, der ankom midt i 1800-tallet, medbragte ballaststen for at stabilisere skibet under overfarten. Disse sten blev efterfølgende benyttet til en række byggerier, herunder den lange trappe op til Black Bird Castle i St. Thomas. **Ill. nr. 60 og 61**.

1850. Den 15. november indførte Schleswig-Holstein, som en del af Danmark, egne frimærker.

1851. Den 1. april 1951 indførte Danmark enhedsporto for breve, og der blev udgivet et 4 R.B.S.-frimærke. De danske bilande og kolonier var ikke omfattet af denne bekendtgørelse. I Schleswig-Holstein blev de danske frimærker gradvis gyldige med Hamburg og Lübeck som de sidste den 1. august 1855.

Ill. 57 og 57a - Som ill. nr. 56 men er et brev i 2. vægtklasse hvor taksten er det dobbelte. Påtegnet 3/6, 49 og på bagside karte nr. 8 - 158 +45 = i alt opkrævet 203 skilling hos adressat.

Ill. 58 og 58a - Brev annulleret St. Thomas den 17. april 1853 med dirigeringspåtegning "via Ostende" i Belgien. Påtegningen "17" i blå farve er den samlet pris i Hamburg, 17 sgr der omregnes til 23 schilling courant. I Danmark opkrævet 74 + 13 = i alt 87 skilling hos adressat.

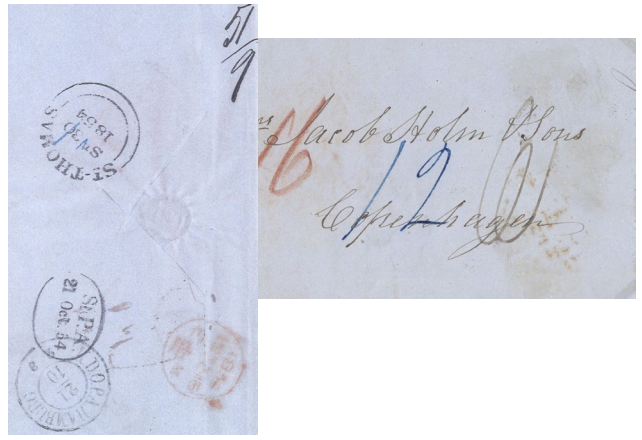

Ill. 59 og 59a - Brev annulleret St. Thomas den 30. september 1854, opkrævet 60 skilling hos adressaten i Danmark. Det kræver lidt øvelse at læse den engelske påtegning som 10.

I perioden fra 1851 til 1870 benyttede Royal Mail deres postkontor i St. Thomas som hovedpostkontor i hele området.

1852. Brev fra Frederik Ludvig Holbøll, der blev søofficer som sin far, og deltog i "Mercurius" togt til DVI. Brevet er dateret Christiansted hospital den 25. oktober 1852, og modtager er

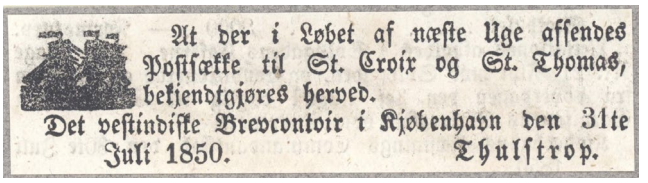
At der i Løbet af næste Uge afsendes Postsække til St. Croix og St. Thomas, bekjendtgjøres herved.
Det vestindiske Brevcontoir i Kjøbenhavn den 31te Juli 1850. Thulstrop.

Ill. 60 - Bekendtgørelse i dagbladet fra juli 1850 der nævner, at der i næste uge afsendes postsække fra København til St. Croix og St. Thomas.

Ill. 61 - Den berømte trappe i St Thomas med de "ca." 100 trin. Udgiver Lightbourn uden nr.

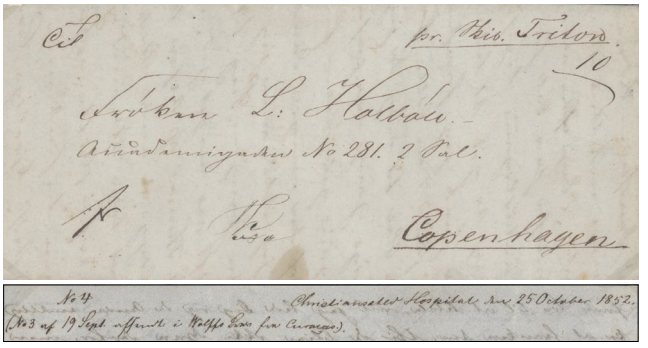

Ill. 62 og 62a - Brev fra Søofficer Frederik Ludvig Holbøll, fra Christiansted hospital, til Danmark. Brevet er sendt med skibet "Triton" og mærket med kartenummer 10 samt en franko påtegning.

lillesøster Ludvica i København. I brevet oplyses modtager om, at dette er nummer fire i rækken, en fremgangsmåde der ofte ses, når postforbindelserne ikke er stabile. Det nævnes samtidig at brev nr. tre er afsendt fra Curacas den 19. september. Postkort visende hospitalet i Frederiksted, hvor brevet er afsendt fra. **Ill. nr. 62, 62a og 63**.

1852. Cirkulære nr. 15/1852 nævner søtaksterne, og disse viser at konkurrencen øges ved åbning af en ny rute fra Danmark via. Bremen. Det bliver samtidig muligt at sende bl.a. værdiforsendelser.

1853/54. En koleraepedimi koster ca. 2000 døde, og breve måtte igennem kontrol for at begrænse smittefare. Helt frem

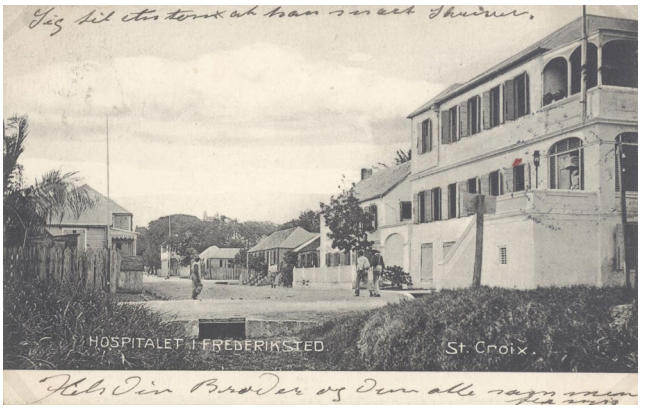

Ill. 63 - Postkort med motiv af hospitalet i Frederiksted på St. Croix. Udgiver E. Langkjær, St. Croix nr. 11946.

Ill. 64 og 64a - Fransk post fra DVI til Frankrig, annulleret med det store to ringstempel St. Thomas den 3. marts 1854. Brevet er transitstemplet i London og ankommet til Calais i Frankrig, hvorfra brevet er videresendt til adressaten i Paris.

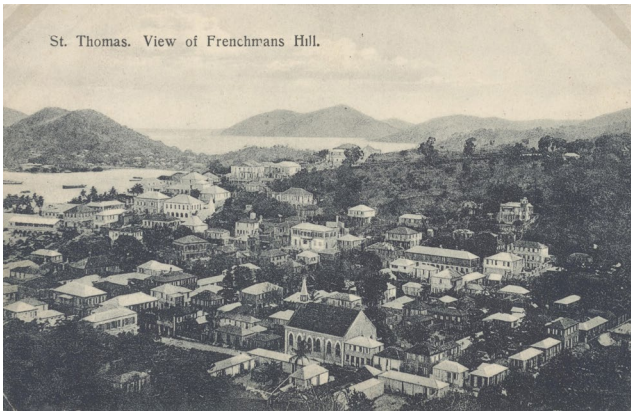

Ill. 65 - Postkort med udsigten over "Frenchmans Hill" i St. Thomas. Udgiver Edw. Fraas.

til 1904 kendes i perioder kuverter og frimærker med små runde huller i, de såkaldte kolerabreve.

1854. Fra DVI blev en mængde post til Frankrig befordret af Royal Mail, og brevtaksterne fremgår af aftalernes artikel 12-13 og 14, og ses af de transitstempel der benyttes. Frankrig havde indgået en rabataftale med Royal Mail, der omtales i aftalens artikel 12-13 og 14. Det viste brev blev transitstemplet i London og påført et rødt stempel "Colonies & c. ART. 13". Stemplet med nr. 13 er det mest almindelige og brugsperioden er fra 1846 til 1855. Postkort der viser et større område i St. Thomas med navnet "Frenchmans Hill". **Ill. nr. 64, 64a og 65**. ***Fortsættes***...

Königsberg - Post til den bitre ende

Af Erik Kristensen

Indledning

Den første preussiske stat med Königsberg Pr. som hovedstad blev grundlagt af de tyske ordensriddere i 1230. Frem til sammenbruddet i slutningen af anden verdenskrig var Königsberg midtpunkt for postbesørgelse mellem skiftende preussiske/tyske statsdannelser og en række østeuropæiske områder såsom de baltiske lande og Rusland/Sovjetunionen.

Det østpreussiske postvæsen blev grundlagt af ordensridderne i det 13. århundrede med deres budtjeneste. I 1942 havde OPD Königsberg 1.814 postkontorer og 10.861 ansatte. Hertil kommer de mange ansatte medarbejdere i udlandscensuren og andre postrelaterede institutioner. Med nederlaget og overgivelsen af byen var 700 års østpreussisk posthistorie slut. I forbindelse med første og anden verdenskrig var Königsberg et vigtigt center for censur af post ind og ud af Det Tyske Rige. Mit eksponat viser eksempler på censurens stempler og lukninger fra begyndelsen af første verdenskrig til slutningen af anden verdenskrig.

Jeg vil ikke gennemgå eksponatet, men forsøge at besvare nogle spørgsmål, jeg er blevet stillet i forbindelse med klubkonkurrencen, vedrørende Königsberg postdistrikts og censurens skæbne i tiden umiddelbart før, de sovjetiske tropper indtog byen den 9.4.1945.

Ill. 1 Russisk helsag (Kerensky-regeringen) overtrykt med ukrainsk trefork og ny værdi, 10 kop., opfrankeret med ukrainsk frimærke, afstemplet i Baryshevka i Ukraine, dateret på bagsiden den 17.11.1918. På adressen skrevet Livland med blåstift, censureret i Königsberg med R1-håndprøvestempel M.P.K., 19x10 mm, M og P 5 mm høje og K 3,2 mm højt, sortviolet med spinkle bogstaver og tynde seriffer. M.P.K.-stempler forekommer i flere varianter.

Allerede før anden verdenskrig brød ud den 1.9.1939 havde de tyske myndigheder planlagt to censursteder: Berlin og Königsberg. Senest den 4.9.1939 – kun tre dage efter krigsudbruddet – påbegyndte censuren i Königsberg sit arbejde. I begyndelsen behandlede man al post mellem Østpreussen og udlandet, men senere på efteråret, hvor flere andre censursteder var blevet oprettet, prøvede Königsberg-censuren postforsendelser mellem Tyske Rige og Estland, Letland, Litauen, det østlige Polen og de vestlige dele af Hviderusland og Rusland. Efter angrebet på Sovjetunionen prøvede Königsberg-censuren post til og fra de tyskbesatte områder, der fra juli 1941 udgjorde Reichskommissariat Ostland.

Censursystemet var indrettet således, at forskellige censursteder varetog forskellige opgaver. Således har jeg i min samling et brev annulleret i Königsberg den 26.10.1943 sendt til Zürich i Schweitz. Brevet er åbnet og lukket med påstemplet lukkestrimmel – ikke af Königsberg-censuren – men af censuren i München, fordi dennes ansvarsområde bl.a. var breve til og fra Schweitz (fra april 1943).

Ill. 2 R-brev afstemplet i Memel den 13.9.1922, censureret i Königsberg den 15.9.22 og modtaget i Cöln den 17.9.22 (jf. stempel bagside). Enkeltfrankatur med provisorie (overtryk i tyske mark på fransk frimærke i cent og frank) fra tiden under fransk administration: Mi 32 10 mark/1 frank. I perioden 1.7.1922-1.10.1922 var gebyr for R-brev indenrigs 4 mark. Stemplet med efteranvendt kreds-bro-stempel med to segmenter fra Østpreussen før det franske mandat. L2-passerstempel, linje 1: P. Ü. Stelle Königsberg (Post Überwachungs Stelle Königsberg), linje 2: den 15.9.1922 kl. 8-1 formiddag, blåliggrønt stempel, Mi-farve 39-30-6. Brevet er BPP-prøvet.

Det såkaldte Auslandsprüfstelle Königsberg (udlandsprøvested) var tildelt kendebogstavet a og tilknyttet postdistrikt 5 i Königsberg.

I maj 1943 blev overvågningen af forsendelser "Durch Deutsche Feldpost" overført til Luftgaupostamtes Königsberg også tilknyttet postdistrikt 5. Denne tjeneste varetog forsendelser fra civile, der ikke kunne sende post ad civile kanaler,

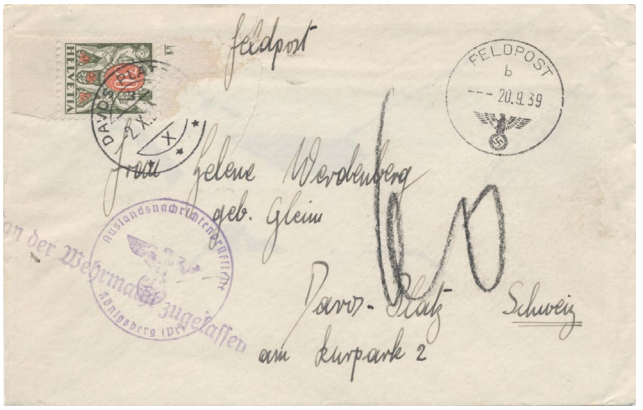

Ill. 3A (Brevets forside): Ufrankeret tysk feltpostbrev stemplet Feldpost b d. 20.9.1939 til Davos, Schweiz. Udtakseret i porto med 30 c. Portomærke (2) stemplet Davos d. 2.10.1939 (ene mærke fjernet). Sendt fra Feldpost nr. 02085, Postsammelstelle Stettin (= 2. Kompanie Infanterie-Regiment 5) stationeret i Vestpreussen og Polen. Brevet åbnet af tidlig tysk censur i Königsberg. Stemplet med violet K1-håndprøvestempel Ø 34 mm, anvendt sept. 1939 til feb. 1940. Landsmann AP1.1, Riemer 1. Indtil dec. 1940 altid (som her) i forbindelse med tillægsstempel "Von der Wehrmacht Zugelassen", her Landsmann APZ1.1, Riemer 70.

f.eks. læger ved fronten, og som derfor betjente sig af feltpostsystemet.
Og fra juli 1944 overvågede Königsberg også post til tyske krigsfanger i udlandet afsendt fra områderne (Briefleitgebieten) 4, 5a, 5b, 5c, 6, 7b og 8: Pommern, Vestpreussen, Østpreussen, Ostland, Wartheland, Ukraine og Nedre Schlesien.

Ill. 3B 1+2 (Detaljer fra brevets bagside): På bagsiden provisorisk lukning, 24 mm bred lys gulbrun lukkestrimmel med 53x4 mm. violet påtryk "Im Staatsinteresse geöffnet". Landsmann AV1.6, Riemer 51b/72.

I august 1944 sønderbombede engelske fly store dele af det centrale Königsberg. Umiddelbart herefter evakuerede tyskerne censuren mod vest til Exin i Wartheland, hvor den ophørte i foråret 1945, da de tyske fronter i området brød sammen.

Landsmann har en reference til et krigsfangebrev fra Klaussen til Washington stemplet den 3.1.1945. Censuren er foretaget af Königsberg-censuren, men altså udført i Exin.

Fra januar 1945 var Königsberg fuldstændig indesluttet af sovjetiske tropper. Kun et fjernmeldekabel til Pillau gav mulighed for kontakt til omverdenen. Forbindelsen blev jævnligt ødelagt af artilleriild.

Ill. 4 Bagside af brev afstemplet Riga i Letland den 17.6.1940 til Unanov i Mähren. Åbnet af tysk censur i Königsberg. Lukkeseddel : Geöffnet Oberkommando der Wehrmacht. Sort tryk på hvidt papir. 140 x 40 mm. Anvendt fra april 1940 til juli samme år. Landsmann nr. AV2.2, Riemer nr. 53. Rødt håndprøvestempel , anvendt fra juni 1940 til jan. 1941. Landsmann AP2.3 , Riemer 5.

I de endnu fungerende postkontorer blev post modtaget, annulleret og bragt til hovedpostkontoret. For at holde modet oppe hos civilbefolkningen meddelte Königsbergs kommandant, general Lasch, at befolkningen kunne skrive postkort til andre dele af Tyskland. Kortene blev samlet på hovedpostkontoret med henblik på transport, hvis adgangen ud af byen blev genåbnet.

Ill. 5A (Forside af brevet): Brev sendt fra Panevezys i sovjetisk besat Litauen (med sovjetisk frankering) annulleret den 14.6.1941 umiddelbart før Tyskland angreb Sovjetunionen den 22.6.1941. På bagsiden modtagestemplet Königsberg den 4.9.1941, næsten tre måneder efter afsendelse. Brevet er prøvet i Königsberg.

Et interessant mellemspil opstod, da vejen fra Königsberg til havnebyen Pillau blev generobret af tyske tropper i en kort periode fra februar til den 5. marts 1945. I denne periode genindførtes den militære censur af post fra Königsberg. En justitsråd beklagede sig i et brev over nogle forhold. Det blev opfanget af censuren, og manden blev henrettet efter dom ved en krigsret.

En særlig historie fra tilbagetoget gennem Ostland, der var omfattet af Königsberg-censuren, er de tyske tropper og andre tyskere og deres allierede, der sidst i krigen var isolerede i Kurland. Hærgruppe Kurland med allierede tropper fra bl.a. Litauen blev formelt overgivet af den tyske overkommando den 8.5.1945, men på grund af de kaotiske forhold fortsatte de tyske soldater med at kæmpe og overgav sig – som de sid-

Ill. 5B (Detalje fra bagsiden):Lukket med lukkestrimmel 30 mm bred, violet tryk på lyst gulbrunt papir. Anvendt fra juni 1940 til 1944. Landsmann AV3.1, Riemer 54. Desuden rødt håndstempel, Landsmann AP3.1, Riemer 6, anvendt fra marts 1941 til maj 1944.

ste tyske tropper – først den 10.5.1945. Så sent som den 9. maj gennemførtes evakueringer fra Libau og Windau. Ved den betingelsesløse overgivelse gik mere end 200.000 hovedsageligt soldater i sovjetisk fangenskab. Til de indesluttede tyskere udgav man den 20.4.1945 fire provisorier overtrykt Kurland.

Og endelig den civile post. Nok kan det være hårdt for Postmand Per at bringe post ud i al slags vejr og endda helt op til jul, men han har dog nogenlunde arbejdsforhold sammenlignet med postvæsenet i Königsberg, der fortsatte med at arbejde, så længe det var muligt, i ruinerne af deres sønderbombede by. Således blev også flere postkontorer ramt af fjendtlige bombardementer.

Overpostinspektør i Königsberg Otto Zeroch fortæller i sine erindringer, at lukningen af Rigspostdirektion Königsberg (RPD) blev meddelt de ansatte den 27.1.1945. På dette tidspunkt var Königsberg fuldstændig afskåret fra omverdenen. De mandlige medarbejdere var tilsagt til møde kl. 11 ved RPD's præsidents kontor. Præsident Pietsch åbnede døren og sagde følgende: "Omstændighederne tvinger mig til straks at opløse RPD. De mandlige medarbejdere under 60 skal straks melde sig hos Volkssturm. Alle mandlige medarbejdere over 60 og samtlige kvindelige medarbejdere bliver hermed fritstillet og kan gøre, hvad de vil."

Otto Zeroch fortæller videre, at han og andre medarbejdere fortsatte med at møde på arbejde for at sikre evakuering af en lang række materialer.

Også det særlige Postcheckamt i Königsberg fortsatte sit arbejde med at betjene kunder i området. Jeg har i skrivende stund budt på breve fra Postcheckamt til lokale kunder sendt i december 1944 og januar 1945. Arbejdet fortsatte, indtil slaget om Königsberg gjorde det umuligt at evakuere Postcheckamt, hvis lokaler og dokumenter blev ødelagt, selvom bygningen overlevede både de engelske luftbombardementer og de sovjetiske beskydninger.

Benkmann refererer kilder, der hævder, at postmedarbejdere udbragte post indtil begyndelsen af april 1945, ligesom post er sluppet ud af området helt frem til den sovjetiske erobring. Benkmann fortæller om et brev, der blev afstemplet i Königsberg den 5. april. Brevet nåede sit mål i Slesvig-Holsten.

Ill. 6 En side fra eksponatet.

Litteratur:

Robert Albinus: Königsberg-Lexikon. Stadt und Umgebung. Flechsig, Würzburg 2002.
René Dick: Feldpostbelege aus Ostpreussen von 1939 bis 1945, BoD – Books on Demand, 2011.
Horst-Günter Benkmann, Königsberg (Pr.) und seine Post, München 1981.
Horst Landsmann: Die Zensur vom Zivilpost in Deutschland im 2. Weltkrieg, Books on Demand GmbH, Norderstedt, 2007.
Ostpreussenblatt marts 1982.

Bytning Sverige-Tyskland-Berlin-DDR-Holland-USSR-og Ungarn
BYTTES SAMME LANDE RETUR
Flemming Stemann
Søparken 37
Sørbymagle
4200 Slagelse

Østerbro Frimærke Handel

Stort udvalg
i gamle frimærker, breve, postkort, samlinger, dubletlagre, kartoteker og rodepartier.
Alt prismærket og salgsklart.
Åbningstider: dagligt 12:00 - 17:00, torsdag lukket. Lørdag 10:00 - 14:00
Velkommen til!
Hele dødsboer og restboer købes, afhentes og betales omgående.

Østerbro Frimærkehandel
Store Kongensgade 116
1264 København K
Tlf. 35 38 42 42 / 39 63 66 00
E-mail: oesterfrim@mail.dk

LANDESAMLINGER
udstykkes og sælges billigt.
258 lande.
Ca. 41.000 forskellige udgaver.
Fra Aden til ØvreVolta.
Kun SEK 3 pr. Michel-€.
Desuden 5-15 pct. rabat ved større køb.
Forlang lister over de lande du er interesseret i.

K-E Svensson,
P O Hallmans gata 17,
112 69 Stockholm.
e-mail: svenssonkarlerik44@gmail.com

MOTIVER
Arkæologi, berømte personer, biler, blomster, boksning, cykler, dyr, skibe, fisk, sommerfugle, flyvemaskiner, folkedragter, Frimærker på Frimærker samt FN-UPU, fugle, hunde, jul, tog, landkort, katte, kunst, ligemidler, musik, mønter, Nobel, olympiade, religion, krybdyr, ridesport rumfart, Røde Kors, spejder, sejlsport, svømning, muslinger, sport, teater, uniformer, heraldik o.m.m.

100 forskellige motivgrupper. 41.000 forskellige udgaver. Forlang lister.
Billigt! Kun SEK 3 pr. Michel-€.
Desuden 5-15 pct. rabat ved større køb.

K-E Svensson,
P O Hallmans gata 17,
112 69 Stockholm.
e-mail: svenssonkarlerik44@gmail.com

Odder Frimærkehandel
Jørn Jensen - Odder
KØB OG SALG AF FRIMÆRKER

Se vores webshop jjo.dk
Opdateres dagligt

CHRISTIANSLUND 49 - 8300 ODDER - TLF. 8654 4908 - MOBIL 2819 7987
EMAIL: hovedmail@jjo.dk - **www.jjo.dk**

Salg på auktion?
Så er det os!

Vil du sælge dit materiale godt?
Vi har et godt salg hver gang og har derfor altid brug for nye indleveringer. Vi søger **frimærker, mønter, postkort og pengesedler** til vore 5, årlige storauktioner og vore daglige internet-auktioner. Alt behandles af vore erfarne eksperter, der deler dit materiale op i passende lots, målrettet vore mange købere.

www.skanfil.dk

SKANFIL Danmark as

KONTORER I DANMARK:
Anker Jensens Vej 4 – 8230 Åbyhøj
Tlf. 4199 0299 E-mail: arhus@skanfil.no
Frederiksborggade 41 - 1360 København K
Tlf. 2091 1037 E-mail: kobenhavn@skanfil.no

Nordvestsjællandske Jernbaner

Odsherreds Jernbane (Holbæk-Nykøbing Sjælland) – del 6

Af Leif Ørndorf

Fortsat fra forrige nummer…

Det rullende materiel

Banen har gennem tiderne haft mange forskellige lokomotiver og vogne. Her vises et udsnit af banens rullende materiel gennem tiderne.

Ill. 1 - OHJ nr. 6 fra 1901 med godstog i Asnæs 1918. (Foto: Søren Bay/ Lokalhistoriskarkiv i Dragsholm kommune).

Kort efter åbningen af banen var det åbenlyst, at de første lokomotiver, litra A var alt for svage til Odsherreds bakkede landskab. Allerede 1901-02 blev der leveret to nye kraftigere lokomotiver, litra B nr. 5 og 6.

Ill. 2 - OHJ 12 fra 1914 med blandettog i Asnæs 1918. (Foto: Søren Bay/ Lokalhistoriskarkiv i Dragsholm kommune).

I 1912 bestilte OHJ et større damplokomotiv litra C 11, og et tilsvarende C 12 i 1914. Trafikken var efterhånden blevet så omfattende, at banens ikke kunne klare sig med sine fem damplokomotiver.

Ill. 3 - Banens første benzindrevne motorvogn M 1, der blev leveret i 1924. (Arkiv: Leif Ørndorf).

OHJ fik leveret sin første benzindrevne motorvogn, M 1 i 1924. Motoren var på 70 hk, og der var 22 siddepladser i vognen. I 1926 anskaffedes endnu en motorvogn, M 2. Denne havde 30 siddepladser og var udstyret med en benzinmotor på 100 hk.

Ill. 4 - OHJ Cm 210 (Mp 221). (Foto: Svend Jørgensen).

Til banens første motorvogn leveredes en påhængsvogn, Mp 221 med 32 pladser. I forbindelse med en ombygning i 1951 blev vognen omlitreret til Cm 210.

Ill. 5 - OHJ M 21 fra 1932 med godstog i Nykøbing Sjælland 17. juni 1964. (Foto: Hans Gerner Christiansen).

Det første diesellokomotiv, M 21 blev anskaffet i 1932. Dieselmotoren var på 375 hk. Lokomotivet var driftssikkert og billigt i drift, og havde den fordel, at det var lige velegnet til persontog og godstog.

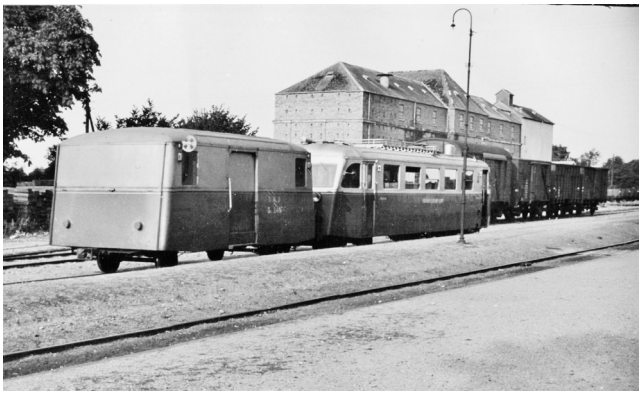

Ill. 6 - Skandia skinnebus fra 1948 i Svinninge sommeren 1964. (Foto: Leif Ørndorf).

I lighed med de fleste danske privatbaner anskaffede OHJ skinnebusser efter 2. Verdenskrig. Marts 1948 fik banen de første skinnebusser, motorvognen Sm 15, personvognen Sp 225 og bagagevognen Sb 240 leveret fra Togfabrikken Scandia i Randers, som i 1946 havde fået licens til at bygge skinnebusser til danske privatbaner. Ved leveringen var vognene malet sølv foroven og blå forneden. Allerede efter et år blev den nederste blå farve erstattet med rød, som også passede bedre til banens øvrige materiel.

Ill. 7 - OHJ 24 fra 1952. Foto fra 1954. (Foto: P. E. Clausen/Dansk Model-Jernbane Klub).

Frichs A/S leverede I 1952-53 15 dieselelektriske lokomotiver til privatbanerne, 9 store og 6 mindre lokomotiver. De store lokomotiver blev udstyret med to motorer på hver 375 hk. OHJ fik leveret et af de store lokomotiver i 1952. Det havde en maksimal hastighed på 90 km/t, fordi det skulle fremføre gennemgående tog på DSB strækningen København-Holbæk.

I 1950 købte OHJ et damplokomotiv, K 508 af DSB. Da revisionen for lokomotivet udløb i 1957, anskaffedes i stedet K 564, også fra DSB. Indtil slutningen af 1950'erne fremførte K-maskinerne mange store tog på banen.

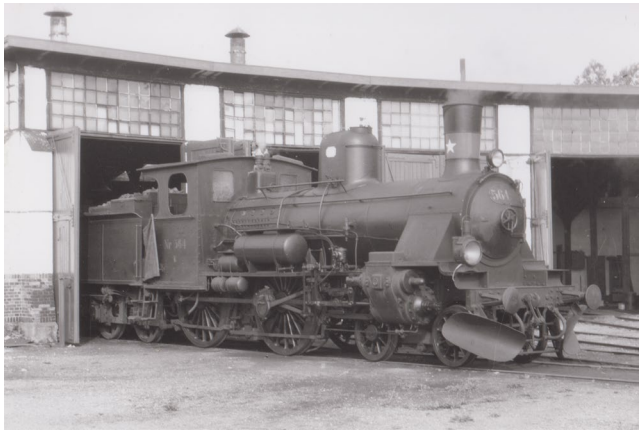

Ill. 8 - K 564, der blev købt af DSB i 1957, ses her ved remisen i Nykøbing Sjælland sommeren 1957. (Arkiv: Hans Gerner Christiansen).

Ill. 9 - I 1961 købte OHJ 2 motorvogne Mo 25 og 26 og to personvogne Bl 230 og 231. Foto fra Københavns Hovedbanegård maj 1961 med nyerhvervelserne inden turen gik til Holbæk. (Foto: James Steffensen).

I slutningen af 1950'erne opstod der behov for nyt persontogs materiel. Banen var i første omgang indstillet på at anskaffe et svensk skinnebustog, type YBo6. Imidlertid opstod der en ny situation. DSB kunne ikke længere godkende de vogne, OHJ hidtil havde benyttet til de gennemgående løb til København. I 1959 bestilte OHJ 2 motorvogne og to personvogne hos Maschinenbau Aktiengesellschaft Kiel (MaK). Maj 1961 ankom Mo 25 og 26, samt Bl 230 og 231 til Holbæk.

Ill. 10 - Daddelæske i Svinninge sommeren 1964. De svenske skinnebusser blev leveret til HTJ og OHJ fra 1962. (Foto: Leif Ørndorf).

I sommeren 1962 udbrændte den ene af Høng-Tølløse banens skinnebusser ved en tragisk ulykke i Store Merløse. For forsikringssummen købte HTJ deres første svenske skinnebus, en såkaldt "daddelæske" af det svenske jernbaneselskab TGOJ. Den fik litra S 27 og blev sat i drift februar 1963. Indkøbet blev begyndelsen til, at HTJ og OHJ begyndte at udskifte de danske skinnebusser med de svenske, der var af en bedre kvalitet.

Ill. 11 - OHJ 38 blev købt af TKVJ i 1968. Foto fra 1969. (Arkiv: Leif Ørndorf).

1968 blev året hvor OHJ anskaffede det sidste damplokomotiv. Det var et 4-koblet tenderlokomotiv, der blev købt af den i samme år nedlagte privatbane Troldhede-Kolding-Vejen Jernbane, hvor det var blevet anvendt til godstogskørsel. Det blev indkøbt til anvendelse i udflugtstog og evt. sneplovskørsel.

Ill. 12 - Dobbelt personvognen OHJ C 204-C 205 kom til OHJ fra KS som C 7 og C 9 i 1949. Ombygget til dobbeltvogn i 1951/52. (Arkiv: Leif Ørndorf).

Dobbeltvognen OHJ C 204-C 205 stammer fra to 2-aksle-de personvogne, der blev købt i 1949 af de nedlagte Kolding Sydbaner. De blev sammenbygget til en dobbeltvogn, der blev udstyret med bogier fra hhv. Nordfynske Jernbane og Odderbanen (HHJ).

I 1966 købte OHJ en stålvogn C 19 af Brenderupbanen (OMB). Personvognen var bygget af vognfabrikken Scandia i Randers 1953. Den blev straks sat i drift som C 19; men blev i 1971 omlitreret til OHJ B 236.

Ill. 13 - OHJ C 19 blev købt af OMB i 1966. Ombygget og litreret OHJ B 236 i 1971. (Arkiv: Leif Ørndorf).

Ill. 14 - OHJ E 243 fra 1899 ses her i 1954. (Foto P. E. Clausen/Dansk Model-Jernbane Klub).

Kedel- og rejsegodsvognen E 3 blev leveret til banens åbning i 1899. Omlitreret til E 243 i 1906. Fra 1932 kun rejsegodsvogn.

Ill. 15 - OHJ Pf 444 fra 1910. (Arkiv: Leif Ørndorf).

Ill. 16 - OHJ Qa 301 og 304 fra 1900 og 1901 var oprindelig bænkevogne med 32 pladser. (Arkiv: Leif Ørndorf).

Den åbne godsvogn OHJ Pf 444 blev bygget 1910 af vognfabrikken Scandia i Randers.

Qa 9 og Qa 12 blev leveret som bænkevogne med 32 pladser. Qa 9 i 1900, Qa 12 fulgte efter i 1901. I 1906 omlitreret til Qa 301 og Qa 304. Det var lukkede godsvogne, der kunne anvendes som personvogne i spidsbelastningsperioder, ved at indsatte bænke.

Rutebilerne

Som alle andre baner fik også Odsherreds Jernbane i begyndelsen af 1920'erne stor konkurrence fra de mange nyoprettede busruter.
Sammen med DSB og HVJ indgik OHJ i et samarbejde om at drive busruten mellem Holbæk og Kalundborg i efteråret 1934.
Hermed var kimen lagt til banens store engagement med busdrift. Ikke mindst da Erik Johansen blev banens direktør i november 1947.

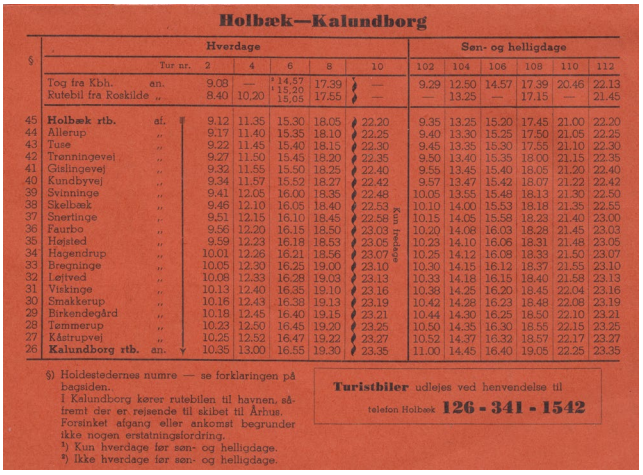

Holbæk—Kalundborg

§		Hverdage					Søn- og helligdage					
	Tur nr.	2	4	6	8	10	102	104	106	108	110	112
	Tog fra Kbh. an.	9.08	—	³14.57	17.39	—	9.29	12.50	14.57	17.39	20.46	22.13
	Rutebil fra Roskilde „	8.40	10.20	³15.20 ³15.05	17.55	—	—	13.25	—	17.15	—	21.45
45	**Holbæk rtb.** af.	9.12	11.35	15.30	18.05	22.20	9.35	13.25	15.20	17.45	21.00	22.20
44	Allerup „	9.17	11.40	15.35	18.10	22.25	9.40	13.30	15.25	17.50	21.05	22.25
43	Tuse „	9.22	11.45	15.40	18.15	22.30	9.45	13.35	15.30	17.55	21.10	22.30
42	Trønningevej „	9.27	11.50	15.45	18.20	22.35	9.50	13.40	15.35	18.00	21.15	22.35
41	Gislingevej „	9.32	11.55	15.50	18.25	22.40	9.55	13.45	15.40	18.05	21.20	22.40
40	Kundbyvej „	9.34	11.57	15.52	18.27	22.42	9.57	13.47	15.42	18.07	21.22	22.42
39	Svinninge „	9.41	12.05	16.00	18.35	22.48	10.05	13.55	15.48	18.13	21.30	22.50
38	Skelbæk „	9.46	12.10	16.05	18.40	22.53	10.10	14.00	15.53	18.18	21.35	22.55
37	Snertinge „	9.51	12.15	16.10	18.45	22.58	10.15	14.05	15.58	18.23	21.40	23.00
36	Faurbo „	9.56	12.20	16.15	18.50	23.03	10.20	14.06	16.03	18.28	21.45	23.03
35	Højsted „	9.59	12.23	16.18	18.53	23.05	10.23	14.10	16.06	18.31	21.48	23.05
34	Hagendrup „	10.01	12.26	16.21	18.56	23.07	10.25	14.12	16.08	18.33	21.50	23.07
33	Bregninge „	10.05	12.30	16.25	19.00	23.10	10.30	14.15	16.12	18.37	21.55	23.10
32	Løjtved „	10.08	12.33	16.28	19.03	23.13	10.33	14.18	16.15	18.40	21.58	23.13
31	Viskinge „	10.13	12.40	16.35	19.10	23.16	10.38	14.25	16.20	18.45	22.04	23.16
30	Smakkerup „	10.16	12.43	16.38	19.13	23.19	10.42	14.28	16.23	18.48	22.08	23.19
29	Birkendegård „	10.18	12.45	16.40	19.15	23.21	10.44	14.30	16.25	18.50	22.10	23.21
28	Tømmerup „	10.23	12.50	16.45	19.20	23.25	10.50	14.35	16.30	18.55	22.15	23.25
27	Kåstrupvej „	10.25	12.52	16.47	19.22	23.27	10.52	14.37	16.32	18.57	22.17	23.27
26	**Kalundborg rtb.** an.	10.35	13.00	16.55	19.30	23.35	11.00	14.45	16.40	19.05	22.25	23.35

§) Holdestedernes numre — se forklaringen på bagsiden.
I Kalundborg kører rutebilen til havnen, såfremt der er rejsende til skibet til Århus.
Forsinket afgang eller ankomst begrunder ikke nogen erstatningsfordring.
¹) Kun hverdage før søn- og helligdage.
²) Ikke hverdage før søn- og helligdage.

Turistbiler udlejes ved henvendelse til telefon Holbæk **126 - 341 - 1542**

Ill. 17 - Køreplan for busruten Holbæk-Kalundborg sommeren 1957.

Ill. 18 - OHJ overtog busruten Nykøbing-Rørvig i maj 1942. I folkemunde blev bussen kaldt "Ligvognen". (Foto: James Steffensen).

OHJ indledte i foråret 1952 et samarbejde med to private rutebilejere om kørslen mellem Holbæk, Nykøbing, Odden og Rørvig. Hver af parterne skulle sørge for kørslen på egne ruter, og indtægterne fra ruterne deltes ligeligt mellem parterne.

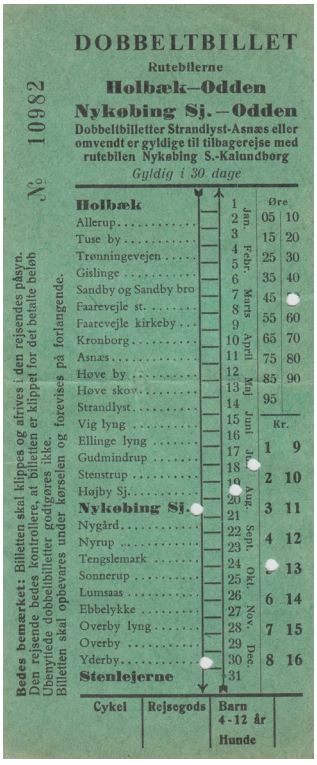

DOBBELTBILLET
Rutebilerne
Holbæk—Odden
Nykøbing Sj.—Odden
Dobbeltbilletter Strandlyst-Asnæs eller omvendt er gyldige til tilbagerejse med rutebilen Nykøbing S.-Kalundborg
Gyldig i 30 dage

№ 10982

Bedes bemærket: Billetten skal klippes og afrives i den rejsendes påsyn. Den rejsende bedes kontrollere, at billetten er klippet for det betalte beløb. Ubenyttede dobbeltbilletter godtgøres ikke. Billetten skal opbevares under kørselen og forevises på forlangende.

		Øre	
1	**Holbæk**	05	10
2	Allerup	15	20
3	Tuse by	25	30
4	Trønningevejen	35	40
5	Gislinge	45	●
6	Sandby og Sandby bro	55	60
7	Faarevejle st.	65	70
8	Faarevejle kirkeby	75	80
9	Kronborg	85	90
10	Asnæs	95	
11	Høve by		
12	Høve skov	Kr.	
13	Strandlyst	1	9
14	Vig lyng	2	10
15	Ellinge lyng	3	11
16	Gudmindrup	4	12
17	Stenstrup	●	13
18	Højby Sj.	6	14
19	**Nykøbing Sj.**	7	15
20	Nygård	8	16
21	Nyrup		
22	Tengslemark		
23	Sonnerup		
24	Lumsaas		
25	Ebbelykke		
26	Overby lyng		
27	Overby		
28	Yderby		
29	**Stenlejerne**		
30			
31			

Jan. Febr. Marts April Maj Juni Juli Aug. Sept. Okt. Nov. Dec.

Cykel	Rejsegods	Barn 4-12 år	Hunde

Ill. 19 - Billet til ruten Holbæk-Odden-Nykøbing Sj.-Odden.

Fragtmærke
Rørvig-
Nykøbing Sj.-
Holbæk
75 øre

Ill. 20 - Fragtmærke fra ruten Rørvig-Nykøbing Sjælland-Holbæk.

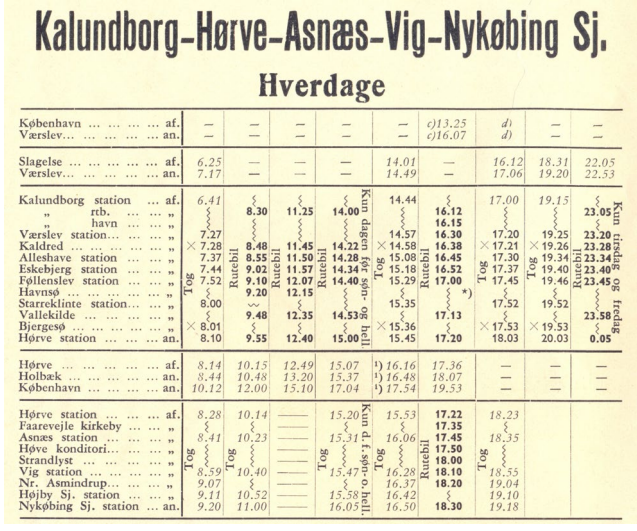

Kalundborg-Hørve-Asnæs-Vig-Nykøbing Sj.

Hverdage

København ... af.	—	—	—	—	—	c)13.25	d)	—	—
Værslev ... an.	—	—	—	—	—	c)16.07	d)	—	—
Slagelse ... af.	6.25	—	—	—	14.01	—	16.12	18.31	22.05
Værslev ... an.	7.17	—	—	—	14.49	—	17.06	19.20	22.53
Kalundborg station ... af.	6.41	8.30	11.25	14.00	14.44	16.12	17.00	19.15	23.05
„ rtb. ... „						16.15			
„ havn ... „									
Værslev station ... „	7.27				14.57	16.30	17.20	19.25	23.20
Kaldred ... „	×7.28	8.48	11.45	14.22	×14.58	16.38	×17.21	×19.26	23.28
Alleshave station ... „	7.37	8.55	11.50	14.28	15.08	16.45	17.30	19.34	23.34
Eskebjerg station ... „	7.44	9.02	11.57	14.34	15.18	16.52	17.37	19.40	23.40
Føllenslev station ... „	7.52	9.10	12.07	14.40	15.29	17.00	17.45	19.46	23.45
Havnsø ... „		9.20	12.15		15.35	*)	17.52	19.52	
Starreklinte station ... „	8.00								
Vallekilde ... „		9.48	12.35	14.53		17.13			23.58
Bjergesø ... „	×8.01				×15.36		×17.53	×19.53	
Hørve station ... an.	8.10	9.55	12.40	15.00	15.45	17.20	18.03	20.03	0.05
Hørve ... af.	8.14	10.15	12.49	15.07	¹)16.16	17.36	—	—	—
Holbæk ... an.	8.44	10.48	13.20	15.37	¹)16.48	18.07	—	—	—
København ... an.	10.12	12.00	15.10	17.04	¹)17.54	19.53	—	—	—
Hørve station ... af.	8.28	10.14	——	15.20	15.53	17.22	18.23		
Faarevejle kirkeby ... „			——			17.35			
Asnæs station ... „	8.41	10.23	——	15.31	16.06	17.45	18.35		
Høve konditori ... „			——			17.50			
Strandlyst ... „			——			18.00			
Vig station ... „	8.59	10.40	——	15.47	16.28	18.10	18.55		
Nr. Asmindrup ... „	9.07		——		16.37	18.20	19.04		
Højby Sj. station ... „	9.11	10.52	——	15.58	16.42		19.10		
Nykøbing Sj. station ... an.	9.20	11.00	——	16.05	16.50	18.30	19.18		

Kun tirsdag og fredag
Kun dagen før søn- og hell.
Kun d. f. søn- o. hell.
Tog
Rutebil

Ill. 21 - Udsnit af OHJ og HVJ's første køreplan for ruten fra Nykøbing Sj. til Kalundborg 1954.

23. maj 1954 overtog OHJ sammen med HVJ ruten Nykøbing Sj.-Asnæs-Kalundborg fra vognmand Harald G. Buus.

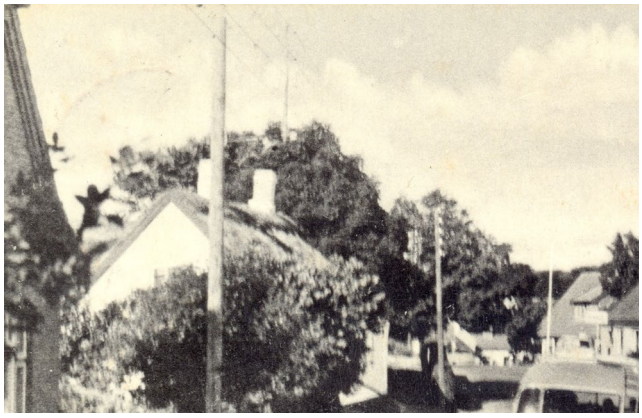

Ill. 22 - Her ses en af rutebilerne i Eskebjerg.

Det store eventyr: Hurtigruten Odsherred-København.
I efterkrigstiden blev der bygget mange sommerhuse i Odsherred. Mange af sommerhusene tilhørte københavnere. På det tidspunkt var biler ikke hver mands eje, og sommerhusejerne og de øvrige turister var derfor henvist til at foretage rejsen til sommerlandet med tog eller bus.
Sammen med DSB og to private rutebilejere indgik OHJ i et konsortium om kørsel på Hurtigruten Odsherred-København fra påsken 1953. Hurtigruten blev en af efterkrigstidens største bussucceser. Pladsbestilling var nødvendig for at sikre, at alle passagererne havde en siddeplads på turen. Succesen nåede et højdepunkt 2. pinsedag i 1954, hvor der måtte indsættes 35 busser for at kunne befordre alle passagererne.

Ill. 23 - Hurtigrutens busser ved Jyderup Lyng 1954.

Fragtbilerne

Odsherreds Jernbane overtog fragtmandsruten mellem Svinninge og København 1. oktober 1948. Året efter købte banen endnu en lastbil, da man nu begyndte at køre ud med fragt fra Svinninge station. Med tiden fik OHJ en betydelig lastbilforretning, godt hjulpet af Beauvais A/S, der i 1957 åbnede en fabrik i Svinninge. Samme år blev fragtruten udvidet til Hørve og ud i den nedlagte Hørve-Værslev banes opland. I 1970 var banen oppe på 7 lastbiler og fire påhængsvogne.

Ill. 24 - Banens fragtbil der kørte mellem Svinninge og København ses her i Svinninge juni 1964. (Foto: Leif Ørndorf).

OHJ fragtmæker anvendt på HVJ

Ill. 25 - OHJ's banemærker anvendt på Hørve-Værslev banen.

DSB indførte i 1953 en takstreform, som betød, at der blev brug for banemærker med nye værdier. På det tidspunkt var man klar over, at Hørve-Værslev banens dage nok var talte; derfor valgte man i stedet at anvende Odsherredsbanens mærker. Af regnskabsmæssige årsager blev de mærker der skulle anvendes på HVJ i Hørve stemplet med et håndstempel "Hørve H. V. J." eller "via Værslev".

Primær kilde: "Odsherreds Jernbane" af Ole-Christian Munk Plum.

Øvrige kilder: Odswiki, Wikipedia, Nykjøbing Avis, Berlingske Tidende, Svend Hovard, Kurt Hansen, Viggo Lauritsen, Kaj Erik Ullerup, Claus Marcussen, Bjarne Jensen, Ole Maintz, J. Chr. Rich, Flemming Søeborg, Officielle Meddelelser, Per Rønberg, Jan Bendix, Jerry Kern, Vagn Jensen, Henning Kaaber og Hans Ehlern Jessen.

En særlig tak til Københavns Philatelist Klub (KPK) for tilladelse til at anvende illustrationer fra Danmarks Poststempler.

Tyske Kolonier

En 30-årig koloniperiode - AFRIKA

Af Johnny Speich

I 1918 ved afslutningen af 1. Verdenskrig mistede Tyskland som bekendt alle sine kolonier samt en række landområder i Europa. Denne artikel vil kun omfatte de etablerede kolonier i perioden 1885 til 1918, og naturligvis hvad det førte med sig af filatelistisk interesse. Der vil komme to artikler, denne der omfatter 3 af kolonierne i Afrika, og i næste nummer af Frimærkesamleren Tysk Østafrika og kolonierne i Asien.

Tidlige tyske koloniseringsforsøg

Det var ikke først i 1880'erne at Tyskland forsøgte at etablere sig som "kolonibesidder". Enkelte tyske stater forsøgte sig meget tidligere som de ses efterfølgende, men uden held. Det er en anden historie som ikke vil blive behandlet i denne artikel.
Venezuela ("Lille-Venedig"), forpagtet 1528 til 1556
Hanausch Indien (Fransk Guyana – Sydamerika)) 1669
Groß Friedrichsburg (i dag del af Ghana), koloni 1683–1718
Øen Arguin (i dag del af Mauretanien), koloni 1685–1721
St. Thomas (i dag Amerikanske Jomfruøer), forpagtet 1685–1720
Øen Vieques (i dag Puerto Rico), annekteret 1689–1693

Kolonisering i Afrika efter 1871

Det Tyske Kejserrige blev etableret i 1871, efter den Fransk-Tyske krig, hvor kolonipolitik spillede en underordnet rolle i den politiske dagsorden, hvor ikke mindst Otto von Bismarck var imod territoriale besiddelser uden for det europæiske kontinent. Bismarck så kun små økonomiske fordele, og samtidig forventede han, at det ville føre til politiske stridigheder med andre europæiske stormagter. I 1870-erne voksede imidlertid propagandaen for, at også Tyskland skulle skaffe sig kolonier. I denne periode, hvor industrien blomstrede og økonomien voksede, opstod der også et ønske om "lebensraum". Der begyndte en stor udvandring fra Tyskland til USA, og mange mente, at denne udvandring burde dirigeres til kolonierne for at fremme Tysklands udvikling og økonomi. I 1873 oprettedes Afrikanische Gesellschaft in Deutschland, og i 1882 fulgte oprettelsen af Deutscher Kolonialverein, en interesseorganisation for oprettelsen af tyske kolonier. I 1884 fulgte Gesellschaft für deutsche Kolonisation (GfdK), og de to fusionerede i 1887 til Deutsche Kolonialgesellschaft (DKG). Man talte om en "koloni-feber" i den tyske offentlighed.

Tyskland anvendte samme metoder, som havde været anvendt af de etablerede kolonimagter (England, Frankrig, Belgien, Spanien og Portugal), idet de etablerede handelsstationer indgik aftaler eller traktater med lokale høvdinge, der kunne modtage militær beskyttelse (Deutsches Schutzgebiet), eller man indgik aftale om lejemål eller køb af landområder.

Året 1884 markerer den egentlige start for Tysklands kolonipolitik. Med England som forbillede gav Otto von Bismarck tilsagn om beskyttelse til områder, som tyske købmænd havde taget i besiddelse. Den Tyske Stat ville minimere sit engagement, og gav i form af statslige beskyttelsesbreve sikkerhed for private koloniinteresser for at sikre handelen og forvaltningen. Under en tid med afspænding over for de andre stormagter begyndte dette "koloni-eksperiment", dog med fortsat skepsis fra Bismarck. Tyskland fulgte nu England og Frankrig i at tegne lige linjer på kortene over Afrika, og samme år afholdtes Berlin- Konferencen, med det formål at definere nogle regler for, hvordan kapløbet om Afrika skulle foregå, og at definere deres respektive interesser så langt som muligt. Der var enighed om det grundprincip, at enhver magt havde ret til en koloni, hvis vedkommende stat var den første til at tage den i besiddelse. Med Berlin-aftalen ophørte selvstændigheden for det meste af Afrika. Koloniseringen blev fuldført 1890-1900.

I 1884 tog man Tysk Sydvestafrika "under beskyttelse", et område - som var taget i besiddelse af købmanden Adolf Lüderitz (der har givet navn til Lüderitzbugten i nutidens Namibia).
I juli samme år fulgte Togoland og Kamerun. I 1885 afsluttedes den første tyske kolonipolitiske runde, da Tyskland overtog områder i det østlige Afrika, Tysk Østafrika (fra det af Carl Peters ledede Gesellschaft für deutsche Kolonisation) og Wituland. Efterhånden gik det dog de private foretagender og organisationer dårligere og dårligere med hensyn til at forvalte kolonierne på grund af en dårlig økonomi og sikkerhed. Det

BILLIGE TILBUD

Danske stjernestempler
Stjerne 1 – 2, udslebne. Breve og enkeltmærker.
Island klassisk stemplet
Udgaver 1875 – 1930 inkl. tjeneste mærker.
Danmark stemplede skillings udgaver mv.
1851 – 1871 + 1875-1929 inkl. tjeneste-porto mv.
Samlinger udstykkes
Stor rabat på katalog priser
Stort udvalg i restsamlinger Europa og Oversø

Ileta–Steen Rosling

Kontor: Lyngevej 125 3450 Allerød
Tlf. 48172844. Giro: 6065643

Postordresalg besøg efter aftale.

ny forbedret netbutik

www.kimfrim.dk

Gode søgefunktioner bla.
over 700 Motiver,
emner,
personer

www.stamps.dk
1000-vis af breve/postkort til faste priser, samt 2 ugentlige online-auktioner.
Posthistorie- og hjemstavns-samlinger søges.
Ring og få et uforpligtende tilbud.
Fyns Frimærke Service
v/Bjarne Heck. Tlf. 62 63 24 24
E-mail: stamps@stamps.dk

Samleren
Specialbutik med Europas største udvalg af samlertilbehør
Samleren
Rosenørns Allé 42
1970 Frederiksberg C
Tlf. 35 36 82 42
E-mail: samleren@album.dk
www.album.dk

Roskilde Mønt- & Frimærkehandel ApS
Se vores webshop på:
www.roskildeonline.com
Algade 28 • 4000 Roskilde • Tlf. 4636 7419
roskildefrimont@hotmail.com

FRIMÄRKS-NETTO
www.frimarksnetto.se
www.safealbum.dk
Butik i Helsingborgs centrum, 2 min. fra Scandlines færger.
Bruksgatan 30, SE-252 23 Helsingborg.
Tlf. (+46) 42 14 49 82
E-mail: info@frimarksnetto.se

posten
Norske frimerker
posten.no/frimerkebutikken

Færøske frimærker

Nye udgivelser 24. september 2018

Den færøske nationaldragt III
Sidste udgivelse i serien om den færøske nationaldragt illustrerer mænd og kvinders hovedbeklædning. Tegninger: Edward Fuglø.

Regin Dahl - 100 år
Regin Dahl (1918-2007) fremstår som en af Færøernes betydeligste lyrikere. Design: Kim Simonsen.

Posta Færøerne – et af de mindste postvæsener i verden, men kendt for sine store ideer. Posta Færøerne har siden 1976 udgivet unikke, flotte og kreative frimærker, som har opnået anerkendelse i hele verden.

/faroestamps

Bestil nemt og bekvemt på www.stamps.fo

Posta Stamps, Óðinshædd 2
FO-100 Tórshavn, Færøerne

Tel. +298 346200
stamps@posta.fo

Posta
FAROE ISLANDS

FRIMÆRKEBUTIKKEN

www.fb-net.dk

Theis Jørgensen
Torvegade 16A
4640 Faxe
Danmark

Tlf.: +45 32 595 596
E-mail: info@fb-net.dk

Besøg vores omfattende hjemmeside med frimærker og postkort.

endte med, at Tyskland blev tvunget til selv at gå ind og direkte styre kolonierne og formelt stille dem under statslig forvaltning. I 1890 fulgte Helgoland-Zanzibar-aftalen med England. Helgoland blev tysk lige som Caprivi-striben - i dag en del af Namibia. Tyskland overlod Wituland i nutidens Kenya og sine krav på Uganda til englænderne.

Samtlige kolonier gik tabt ved Versaillesfreden, efter det tyske nederlag i 1. Verdenskrig, og opdeltes mellem krigens sejrende magter. Besættelsesudgaver m.m. vil ikke blive behandlet i denne artikel, dog vises enkelte eksempler.

Frimærkeudgaver for kolonierne

Der blev i kolonierne oprettet postagenturer med egne stempler, men der anvendtes i første omgang de verserende dagligudgaver fra Tyskland (de såkaldte "forløbere").

	Etablering af kolonien	Første tyske Postagentur	Første egentlige koloniudgave (Reichpost 1889)	Endelig udgave (Hohenzollern - design)
Togo	5. jul. 1884	1. mar. 1888	1. jun. 1897	1. nov. 1900
Kamerun	14. jul. 1884	1. feb. 1887	14. apr. 1897	1. nov. 1900
Tysk Sydvest-Afrika	7. aug. 1884	7. jul. 1888	1. maj 1897	1. nov. 1900
Tysk Øst-Afrika	27. feb. 1885	22. nov. 1888	1. jul. 1893	1. jan. 1901

Hohenzollern udgaven

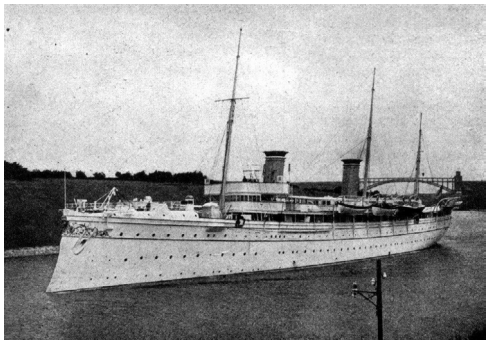

Motivet på alle kolonimærker – Den tyske yacht "Neu Hohenzollern"

Til de lavere værdier blev anvendt ét grundmærke (én type) i alle kolonier, dog med forskelligt koloninavn og møntbetegnelse. Der anvendtes også forskelligt farvet papir (hvidt, gult, lysebrunt og rødligt) Takningen for de lave værdier er 14*14½. Udgivet uden vandmærke og med vandmærke ruder.

Til højværdierne, der for nogles vedkommende blev trykt i to farver, forekommer der 3 typer, hvor rammerne og medaljonen er forskellige (motivet er det samme). Mærkerne er trykt på papir med og uden vandmærke (Ruder). Da der er tale om flere oplag forekommer der farvevariationer. Takningen er 14½ (fredstryk – 26*17 takningshuller) eller 14 ¼ (krigstryk – 25*17takningshuller). Kvaliteten er ganske høj, men naturligvis findes der pladefejl og tryktilfældigheder.

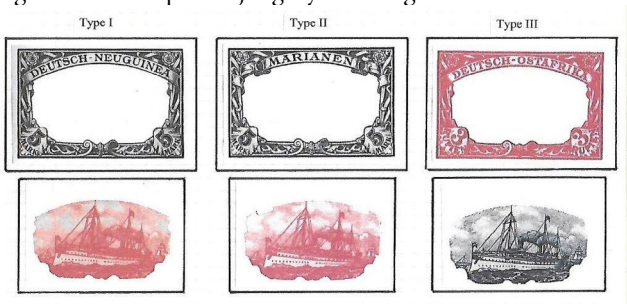

Frimærkehæfter

I 3 af de afrikanske kolonier blev der udgivet frimærkehæfter (Kamerun, Tysk Østafrika og Tysk Sydvestafrika).

Hæfterne findes med kontrolbogstav A, B, C i nederste venstre hjørne. Der findes hæfter uden kontrolbogstav. Kun A & B hæfter har været til salg i kolonierne, C-hæfter og hæfter u/nr. kunne kun købes i Berlin. Restbeholdningerne blev i 1921 destrueret, men kunne købes indtil da. A & B hæfterne er særdeles sjældne.

Hæfter med kontrolbogstav A & B indeholdt reklamevedhæng trykt i samme farve som mærkerne (alle blokke havde en reklame øverst til venstre). Nedenfor eksempler på 3 af de 10 forskellige reklamer der blev anvendt.

I C-hæfterne er reklamerne udeladt, men til gengæld forekommer der sammentryk af forskellige værdier:

Dog er reklamerne erstattet af mellemlægsblade med reklamer:

TOGO (Togoland)

Det tyske protektorat oprettedes 5. juli 1884 gennem aftaler med lokale høvdinge, men først fra 1890 kom kolonisationen i gang for alvor. Den indfødte befolkning gjorde modstand mod kolonimagten, især de to folkegrupper dagomba og konkomba, som stod bag et større oprør 1897-1898. De vigtigste handelspladser i kolonien var Lome, Bagida, Porto Seguro og Klein Popo, som alle lå langs kysten, samt Togo (nu Togoville) på den nordlige side af Togosøen. Koloniens hovedstad var Lome. Der var i 1897 107 europæere, de fleste i Lome og Klein Popo. Antallet af europæere var i 1914 vokset til 368, den indfødte befolkning var beregnet til at være omkring 1.032.000. Togoland ansås at være en mønsterkoloni, og dyrkningen af bomuld fjernede afhængigheden af import fra USA. Driften tog dog ikke hensyn til befolkningen, og der forekom tvangsarbejde, hvilket førte til at mange togolesere flyttede eller flygtede til Guldkysten. Tyskerne etablerede et jernbanenet på 327 km der bandt de vigtigste bebyggelser sammen. Ved udbruddet af 1.WW, blev Togo den 26. august 1914 besat af England og Frankrig.

Postagentur blev åbnet 1. marts 1888, og tyske mærker blev anvendt frem til 1. juni 1897.

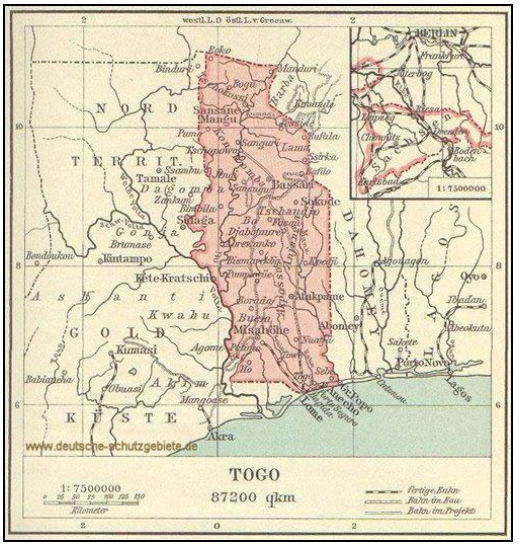

Den 1. juni 1897 kom den egentlige udgave for Togo. Der blev anvendt Krone/Adler udgaven overtrykt med koloniens navn. 25 & 50 Pf kom dog først i 1898.

I november 1900 kom den endelige udgave for kolonien. Lavværdier trykt i ark på 100 mærker og højværdierne i ark på 20. Takning lavværdier 14*14 ½ , højværdier 14 ½ eller 14 ¼. Denne udgave er uden vandmærke.

I august 1909 udgives en udgave med vandmærke ruder. Lavværdier trykt i ark på 100 mærker og højværdierne i ark på 20. Takning lavværdier 14*14 ½ , højværdier 14 ½ eller 14 ¼. I denne udgave må der skelnes mellem fredstryk og krigstryk. 3 Pf fremkom først i 1918 og findes kun i krigstryk. 5 Mark kom i januar 1915 i fredstryk, og uvist af hvilken grund i 1919 i krigstryk. Begge værdier findes ikke ægte brugt. Krigstryk af 5 Mark findes i to takninger: 26:17 og 25:17 takningshuller.

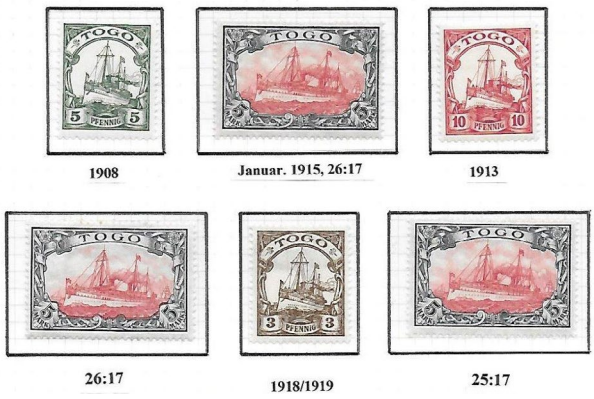

1908 | Januar. 1915, 26:17 | 1913

26:17 | 1918/1919 | 25:17

Besættelsesudgaver:

Under den Fransk-Engelske besættelse kom der en række udgaver. Nedenfor et lille udpluk af udgaverne, hvor der både blev anvendt tyske kolonimærker og udgaver fra engelske og franske kolonier.

KAMERUN

I 1884 kom den tyske opdagelsesrejsende Gustav Nachtigal til Kamerun. Han opsøgte de ledende høvdingene i landet og fik dem til at underskrive en traktat som gjorde Kamerun til et tysk protektorat. Berlin-konferencen blev afholdt i 1885, og her blev det fastslået at Kamerun var en tysk koloni. Tyskerne etablerede kakao-, kaffe- og bananplantager og havde en ganske stor export. Allerede i december samme år måtte en tysk eskadre slå et indfødt oprør ned, og de følgende år bød også på konflikter hvor det var nødvendigt med en militær ind

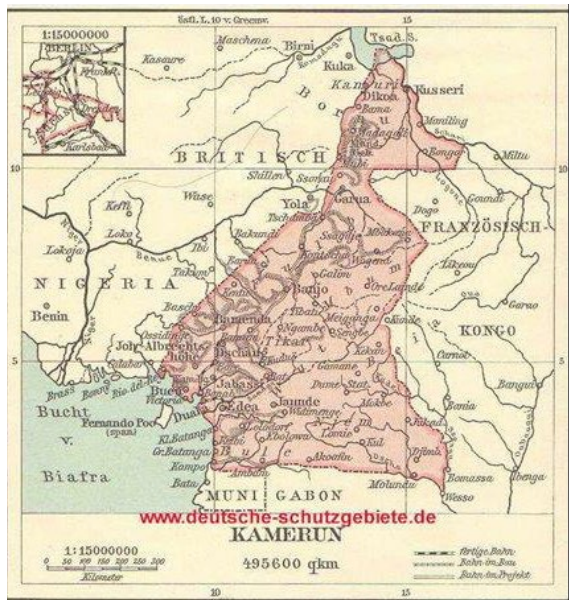

sats. I forbindelse med de militære aktiviteter udvidedes det tyske styre ind i landet, så det i 1901 omfattede Adamaua- og Tsadområdet som blev en del af Tysk Kamerun. De nye områder grænsede op til engelske og franske områder, og det var derfor nødvendigt af få aftaler i stand om grænsedragningen. Der blev indgået aftale med England den 16. juli 1906 og med Frankrig den 18. april 1908. Som følge af Agadirkrisen i 1911 blev Tyskland tildelt yderligere territorier i området. Frankrig måtte afstå dele af Fransk Congo til Tyskland. Til gengæld accepterede Tyskland Frankrigs krav på Marocco.

Dermed voksede kolonien Kamerun fra 465,000 til 760,000 km². De nye områder blev kaldt Neu-Kamerun. Ved 1. WW's udbrud blev Kamerun invaderet af franske, engelske og belgiske styrker, og det sidste tyske fort overgav sig i januar 1916.

Det første tyske postagentur blev etableret 1. marts 1888, frem til 1897 anvendtes almindelige tyske frimærker, dog med koloniafstempling.

Frem til april 1897 anvendtes tyske frimærker, egentlig koloniudgave bestod af mærker fra Tyskland (Krone/Adler udgaven) overtrykt diagonalt med Kamerun.

I november 1900 kom den endelige udgave for kolonien. Lavværdier trykt i ark på 100 mærker og højværdierne i ark på 20. Takning lavværdier 14*14 ½ , højværdier 14 ½ eller 14 ¼. Denne udgave er uden vandmærke.

I 1909 kommer en udgave med vandmærke ruder. Udgaven er i fredstryk og krigstryk. 10 Pf er eneste værdi kun i fredstryk. Krigstryk (1917-19) findes ikke ægte brugt.

19. maj 1911 fremkommer vel nok den største sjældenhed fra Kamerun, idet man på postkontoret i LONGJI var udgået for 10 Pf- mærker, og derfor tillod anvendelsen af halverede 20Pf. For at berigtige frankeringen, blev brevene foruden normalt annulleringsstempel forsynet med tjenestestempel.

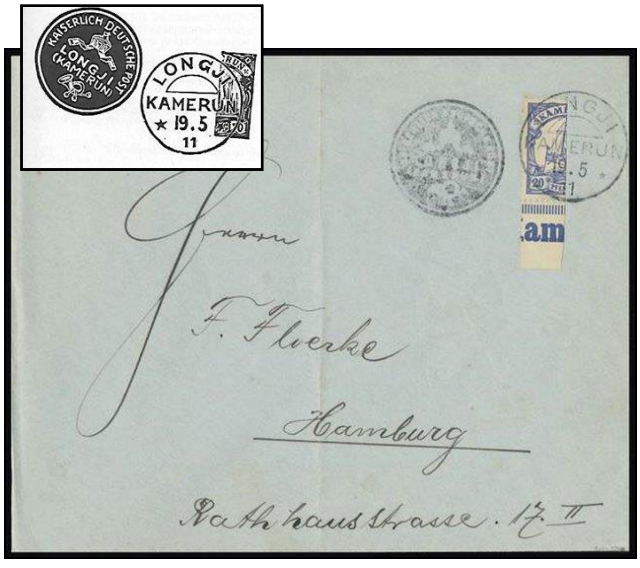

Besættelsesudgaver:
I 1915 var stort set hele Kamerun erobret af engelske og franske styrker.
Englænderne anvendte eksisterende tyske kolonimærker,der blev overtrykt C.E.F. (Cameroons Expeditionary Force).

Den 10. november 1915 kom der en fransk udgave, hvor det var udgaven fra Gabon der blev overtrykt med "Corps Expéditionnaire Franco-Anglais CAMEROUN".

Tysk Sydvestafrika (Namibia)

Den 7. august 1884 tog man Tysk Sydvestafrika under beskyttelse, et område som var taget i besiddelse af købmanden Adolf Lüderitz (der har givet navn til Lüderitzbugten i nutidens Namibia). Tyskerne havde imidlertid svært ved at gøre sig gældende i landet, og måtte kæmpe mod en meget stærk opposition fra den stridbare indfødte befolknings side. Der var i hele koloniperioden det ene oprør efter det andet, som blev slået ned med hård hånd, det var først i 1908 at der blev nogenlunde roligt i kolonien.

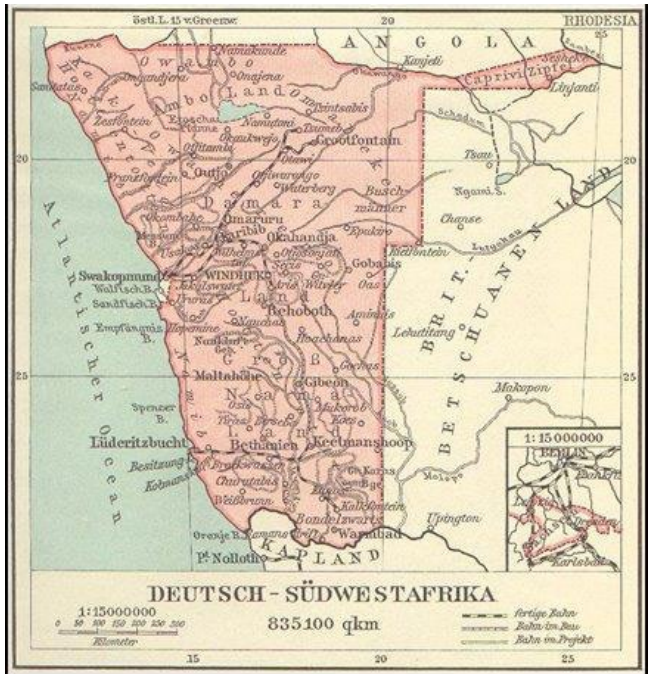

Ved udbruddet af 1. WW, indledte Tyskland et angreb på Den Sydafrikanske Union, men blev slået tilbage, og måtte kapitulere 9. juli 1915. Området blev herefter Britisk mandatområde under Folkeforbundet og senere FN, indtil selvstændigheden den 21. marts 1990.

Det første postagentur blev åbnet 7. juli 1888 i OTYIMBINGUE, og som i de øvrige kolonier var det tyske frimærker der blev anvendt:

Allerede i november blev man tvunget til at flytte postkontoret til Walfish Bay, på grund af angreb fra Herero stammen. I perioden juli – september 1889 og marts – november 1891 var postagenturet åbent, men den 7. december blev kontoret flyttet endeligt til Windhoek. Perioden for et permanent postagentur er derfor 30. maj 1895 til 30. april 1914.

I juli 1897 kom den egentlige koloniudgave der bestod i mærker fra Tyskland (Krone/Adler udgaven) overtrykt med koloniens navn i 3 ord.

Fortsættes...

JULEMÆRKER

Af Poul Høj (Formand for foreningen Julemærkesamleren)

Sidste artikel blev skrevet i frostvejr med ønsket om en god sommer. Den gode sommer har vi fået og ønsket er nu en lavere temperatur, hvorfor det er naturligt, at tænke på Grønland og de grønlandske julemærker.

Grønland har udgiver julemærker siden 1974. Ideen til udgivelse af grønlandske julemærker blev udtænkt af Dorthe Hertling (gift med tidligere grønlandsminister Knud Hertling) og af Poul Madsen daværende forstander på Grønlænderhjemmet i Hellerup. De oprettede Den Grønlandske Julemærkefond (Juullip Nipitittagaa) hvis formål er, at indsamle penge til grønlandske kulturelle formål for bevarelse af den grønlandske kunst og kultur.

Julemærket 1974 blev tegnet af den kendte kunstner Jens Rosing og motivet var en renkalv med en rype, Nordstjernen og Karlsvognen i baggrunden (Ill. 1).

Ill. 1

De første 5 julemærkeark fra Den Grønlandske Julemærkefond var trykt i ark med 50 mærker og i en ark størrelse, som var større end et A4 ark. Dette sammenholdt med mærkernes indhold af guld i trykket har gjort det svært, at finde perfekte ark – guldtryk beskadiget og bukkede ark. 1974 og 1978 arkene kom i 2 trykoplag og i forskellig farvenuancer.

Ill. 2

Efter 1978 blev arkstørrelsen ændret til 30 mærker i arket og dermed en mere samlerværdig størrelse. Mange samlere ønsker 'det hele' og det har Den Grønlandske Julemærkefond umiddelbart fundet en god indbringende løsning på. De grønlandske julemærker har forskellig perforering af arkranden og der er op til 7 forskellige perforeringen for en årgang.

I 1979 blev der udgivet en mappe med 6 forskellige A4 tryk fra 1979 julemærkearket. Mappen var til fordel for Knud Rasmussens Højskole i Holsteinsborg og var i 5.000 nummererede brune mapper. Samme år blev der udgivet en blå mappen i 4.000 nummererede eksemplarer i forbindelse med Interdania '79 i Tåstrup. Mappens indhold var 7 forskellige relevante julemærkeenheder, herunder 1. dagskuvert (Ill. 2).

I 1993 udgav Den Grønlandske Julemærkefond sit første miniark og med 2 forskellige takninger. Miniark er efterfølgende udgivet i 1998 (Ill. 3) og i 2003.

Ill. 3

Grønlandske julemærker bør indgå i enhver grønlandssamlers samling. Julemærkerne støtter et godt formål, de viser uddrag af den grønlandske natur, kultur og kunst. De pynter i samlingen. God fornøjelse.

UDSTILLINGER - MESSER ARRANGEMENTER

Udstillinger / Messer

2018

31. august - 2. september:
"Malmex 2018" i Malmø

3.-4. november:
"Frimærke-, Brev- og Postkortmesse 2018". København.

17.-18. november:
Klubudstilling NFT 125 i Vartorv.

2019

29. maj -2. juni:
Stockholmia.

23.-25. august:
Nordia 2019 i Sarpsborg, Norge.

9.-10. november:
Frimærke, Brev & Postkort Messe 2019.

Byttedage

2018

6. oktober:
Vesterbro Frimærkeforening

2019

20. januar:
Allerød og Omegns Frimærkeklub

26. januar:
Vesterbro Frimærkeforening

10. februar:
Byt i Vig

17. februar:
Korsør Filatelistklub

3. marts:
FFF Brev og Postkort byttedag.

Jeg søger på alle frimærker og breve stemplet i Holte.

Fra Nr stempel 206 (også før det blev Holte), stjernestempel, brotyper mm.alt har min interresse.
Send mig en email med et scan og forslag på pris.
Mvh Morten
Email: Gottrup@gmail.com

FFF's dagklub

Mere end ét besøg værd

Af Erik Kristensen

Jeg er blevet bedt om – som nyt medlem – at anmelde FFF's dagklub.
Jeg kunne selvfølgelig begynde med den netop overståede sommerfrokost. Dørene blev åbnet klokken ét, og frokosten sluttede ved 21:30 tiden for mit eget vedkommende. Gourmetmad tilberedt af dagklubbens egen faguddannede kok, Carsten, krydderfedt, tre slags sild, endnu flere lune retter osv. – alt var hjemmelavet.

Det vil jeg imidlertid ikke gøre, for så ville jeg også blive nødt til at nævne juleafslutningen og efterårsmiddagen, som er af samme høje kvalitet.

Det vigtigste ved dagklubben er selvfølgelig det kammeratlige samvær – både til de festlige arrangementer og til møderne hver anden torsdag. Uden at bruge lup vurderer jeg fremmødet til 20-25 frimærkesamlere i gennemsnit. Jeg har endnu ikke mødt nogen postfriske deltagere, heller ingen ubrugte, men pænt stemplede er vel også at foretrække. Her mødes mange mænd og få kvinder i vores bedste alder. De fleste takker er slidt af, hvilket absolut fremmer den gensidige forståelse og tolerance.

Vi bytter, handler med enkelte mærker, hele samlinger og plukker i énkronesbøgerne hen over bordet, mens vi drikker kaffe og fortærer formand Steiners og kasserer Oles medbragte kage (tak til deres koner, Inger og Van).

Ole styrer med sikker hånd dagklubbens økonomi, der for kaffe og kage kun løber op i en flad ti'er, selvom der er mæthedsgaranti på kagerne.
Fortsættes næste side...

Frederiksberg Frimærke Forening

Medlemmerne har mange forskellige samleområder og uddeler rundhåndet viden om deres specialer blandet med anekdoter om stort og småt, der intet har med frimærker at gøre. Og mangler man et par mærker til samlingen, kan man være sikker på at få hjælp. Mange har noget liggende, som de egentlig ikke samler på.

Et af de mange trofaste medlemmer, Erik, administrerer kaffekolben solidarisk og sørger for, at alle får én gang, før der tages hul på anden udskænkning.

Sidste punkt på møderne er altid auktion ved Steiner og Ole. Der er rig lejlighed til at finde guld til forbavsende små priser. Særligt spændende er de store blandede samlinger med gamle mærker, der minder én om, hvordan rigtige frimærker fra gamle dage ser ud, men også mere specielle mærker sælges i mindre lot. Selv har jeg fået mange gode tomme album til en brøkdel af nyprisen og fået suppleret min samling af både Tyskland og mærker fra kolonierne. Priserne er så lave, at man skal anstrenge sig for at gøre en virkelig dårlig handel. Men selvfølgelig: Det kan lykkes, og som nybegynder har undertegnede da også prøvet det en enkelt gang eller to. Men det lærer man jo også af.

Det skal siges, at de fleste lot går til opråb og kun sjælden bliver budt op mere end tre gange. Men det sker! Taber man, kan man glæde sig over, at vinderen må bløde ti procent til klubbens opsparing til næste festlige frokost eller middag.

Formandsskabet knitrer med pincetterne af begejstring over det altid fyldte lokale, når dagklubben mødes. Undertegnede er lidt mere skeptisk – og håber med denne anmeldelse at afskrække flere fra at dukke op. Det skyldes, at jeg altid kommer sidst, og derfor må klemme mig ned ved det dårligste bordhjørne, hvor man hele tiden bliver puffet til, selvom alle er forsigtige og hensynsfulde. Med dagklubbens aktuelle vokseværk bliver det nok nødvendigt at se os om efter større lokaler.

Jeg er blevet pålagt at være ærlig. Ikke noget med at smøre tykt på og glemme det dårlige. Det har jeg tænkt meget over. Og jo, ikke alt er godt: Der er som regel et par grader for varmt i lokalet – og mindst én god siddeplads for lidt.

MØDEPROGRAM

Dagklub:

Dagklubben mødes torsdag kl. 13:15 i lige uger.

Gæster er velkomne til vores møder.

Aftenklub:

Møder starter hver mandag kl. 19:30, dørene åbnes kl.18:30.

Der byttes og afholdes foredrag mv. og 1. mandag i måneden afholdes en auktion.

September:

3. Aftenklub med bytte, orientering, sommerens fund og auktion.
6. Dagklubben.
10. Aftenklub med bytte og foredrag. Johnny Speich holder foredrag om Tyske kolonier (del 1).
17. Aftenklub med bytte og salg af egne lot.
    Tyskland-, Stålstik- og Nordatlant grupperne holder møde.
20. Dagklubben
24. Aftenklub med bytte og foredrag, Johnny Speich holder foredrag om Tyske kolonier (del 2).

Oktober:

1. Aftenklub holder møde med bytte medlemmernes aften og auktion. Vis og fortæl lidt om det du samler på.
4. Dagklubben
8. Aftenklub med bytte og foredrag, Mogens Tassing vil fortælle om "Vanløses posthistorie".
15. Aftenklub med bytte og salg af egne lot.
    Tyskland-, Stålstik- og Nordatlant grupperne holder møde.
18. Dagklubben
22. Aftenklub med bytte foredrag og auktion. Interessegruppen for Franco stempler vil fortælle om dette samleområde.

Læs mere om de enkelte foredrag på hjemmesiden www.3FFF.dk/foredrag

Frederiksberg Frimærke Forening (FFF)

Hjemmeside: www.3fff.dk med aktivitetskalender

Mødested: VOC, Gammel Jernbanevej 25, 2500 Valby.

FFF – Klubblad: Frimærkesamleren.

FFF – Aftenklub mødes mandage på 3. sal.

FFF – Dagklub mødes på 2. sal.
Kontakt: Steinar Hansen tlf. 30250142.

FFF – Tyskland gruppen mødes på 1. sal.
Willy Schwaner tlf. 25672823 schwaner.willy@gmail.com

FFF – Stålstik gruppen mødes på 3. sal.
Lars Stokbæk tlf. 61662986 lfsfsd@gmail.com

FFF – Nordatlant gruppen mødes på 3. sal.
Jørgen Hansen tlf. 28614560

FFF – Rejseklub: Koordinerer rejser med partnere i forbindelse med udstillinger.
Preben Jørgensen tlf. 38791077, scanshow@email.dk
Per Fæster Sørensen tlf. 20623165, perfaester@gmail.com

Formand: Flemming Petersen tlf. 44443412, fp@fpstamps.dk

Næstformand: Poul Høj tlf. 24971197, piapoul@post.tele.dk

Bogholderi: Ruth Petersen tlf. 44443412 fp@fpstamps.dk
Kontingentsatser: kr. 400,- nærområde, 300,- øvrige, samlever uden tidsskrift kr. 200,-
Bankkonto Jyske Bank: Reg. 5023 - 0001032157

Kina og Japan.
Hammerslag: 13.500 kr.

Sælg frimærker og breve på auktion

Vi oplever en stor international efterspørgsel på enkeltmærker og større samlinger fra ind- og udland. Netop nu tager vi imod indleveringer til vores net-auktioner og årets store traditionelle frimærkeauktion.

bruun-rasmussen.dk

Afsender og varig adresseændring
Frimærkesamleren
Poppel Allé 35, 3500 Værløse
Danmark